

WSNP

Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen

Periodiek

augustus 2012

Redactie

Mr. B.J. Engberts
Mr.dr. A.J. Noordam
Mr. M. van Bommel
Mw. P.A.M.T. van den Berg
Dhr. G. Benedictus

Adviseurs

Prof.mr. B. Wessels
Dhr. A. van Eijnsden

Inhoud

- 17 **Van de redactie**
- 18 **Onverschuldigde betaling in de Wsnp**
Eva Timmermans
- 19 **De wettelijke schuldsaneringsregeling en nagekomen baten**
Mincke Melissen
- 20 **De Wsnp en de dood (I)**
Matthieu Verhoeven, Ronald Brinkman,
Christiane Koppelman
- 21 **Wsnp en beschermingsbewind: hoe gaat dat samen?**
Marie José Geradts
- 22 **Einde gevolgen toepassing schuldsaneringsregeling**
Arnoud Noordam
- 23 **Rechtspraak kort**

WWW.CURATOREN.NL

Verslagen op onze site?

Allemaal dubbel werk!

Niet met curatoren.nl

- professionele presentatie op eigen site
- zelfde dag verwerking als rechtbank
- volledig geautomatiseerd
- mogelijkheid tot eigen uploads
- geen risico op dubbelen

Faillissementsinfo met Curatoren.nl: geen omkijken naar

Voor meer informatie zend e-mail naar info@curatoren.nl of bel met 075-8200238.
Faillissementsinfo op uw site vanaf € 362,50 per jaar.

Aanbevolen citeerwijze

Naam auteur, titel tijdschriftartikel, *WP*, jaartal/nr. tijdschrift, paginanummer. Bijvoorbeeld:
Margreet van Bommel, 'Verrekeningsrecht uitkeringsinstanties', *WP*, 2012/01, p. 1.

Abonnementen

Zie de achterzijde van dit tijdschrift.

Adverteren in Wsnp Periodiek

In Wsnp Periodiek kan geadverteerd worden. Voor een prijsopgave en nadere informatie over adverteren kunt U zich wenden tot het redactiesecretariaat.

ISSN-nummer: 2210-6650

Redactiesecretariaat

Wsnp Periodiek

Postbus 5018, 5800 GA VENRAY

e-mail: redactie@wsnp-periodiek.nl, faxnummer: 077-4633821

Uw bijdrage aan Wsnp Periodiek

U kunt kopij aanleveren overeenkomstig de richtlijnen voor auteurs. Deze richtlijnen kunt U raadplegen via www.wsnp-periodiek.nl. Na toezending van Uw kopij, naar redactie@wsnp-periodiek.nl, zal één van de redactieleden telefonisch contact met U opnemen. Artikelen dienen in beginsel maximaal 2000 woorden te omvatten.

17 - Van de redactie

Geachte lezer,

In mei 2010 verscheen het eerste nummer van Wsnp Periodiek. Een nieuw tijdschrift dat zich richt op de praktijk in en rond de wettelijke schuldsaneringsregeling (Wsnp). Het blad bleek in een behoefte te voorzien want Wsnp Periodiek heeft inmiddels een groot aantal abonnees. En nu heeft u alweer het tiende nummer van Wsnp Periodiek in handen. Dit 'lustrum' is aanleiding om dit nummer te verspreiden onder curatoren en bewindvoerders die nog geen abonnement op Wsnp Periodiek hebben. Onze adverteerders hebben dit mogelijk gemaakt, waarvoor wij hen hartelijk danken!

Sinds het eerste nummer is er veel gebeurd. We hebben over tal van onderwerpen mooie en praktische bijdragen geplaatst. In de rubriek Actuele rechtspraak kort volgen we voor u de jurisprudentie. Ook via Twitter (@wsnpperiodiek) kunt u ons volgen. Op onze website vindt u veel informatie over het wettelijk traject alsook een trefwoorden- en rechtspraakregister en via rechtsorde.nl kunt u (tegen betaling) de gehele inhoud van alle verschenen tijdschriften raadplegen.

De komende tijd willen we een verdere professionalisering bewerkstelligen door het aantrekken van een (freelance) medewerker en redactiesecretaris. In dit nummer treft u daartoe een advertentie aan. Mede in verband met deze ontwikkelingen en doelstellingen zal de prijs voor een abonnement op Wsnp Periodiek – sinds 2010 gelijk gebleven (€ 48,- per jaar) – per 1 januari 2013 € 53,- per jaar gaan bedragen.

In dit tiende nummer zijn in de Praktijk-rubriek interessante bijdragen opgenomen over onverschuldigde betaling in de Wsnp (Eva Timmermans), nagekomen baten (Mincke Melissen), het overlijden van de schuldenaar (Matthieu Verhoeven, Ronald Brinkman en Christiane Koppelman) en de samenloop van beschermingsbewind en Wsnp (Marie José Geradts).

In de rubriek Rechtspraak is een bijdrage opgenomen naar aanleiding van een arrest van de Hoge Raad (24 februari 2012, LJN BV0890) betreffende de looptijd van de schuldsaneringsregeling (Arnoud Noordam).

In de rubriek Rechtspraak kort hebben we de recente jurisprudentie betreffende de schuldsaneringsregeling weer voor u op een rij gezet. De rubriek Nieuws in het kort komt in dit nummer te vervallen.

Wij danken de externe auteurs weer hartelijk voor hun interessante bijdragen.

Wij wensen u tot slot veel leesplezier toe. Uw kopij, opmerkingen en/of commentaar blijven van harte welkom op redactie@wsnp-periodiek.nl.

De redactie

18 - Onverschuldigde betaling in de Wsnp

Eva Timmermans*

1. Inleiding

In de faillissementspraktijk komt het geregeld voor dat een partij zich bij de curator meldt met de mededeling dat onverschuldigd is betaald en verzoekt om terugbetaling. Een curator zal liever niet direct willen terugbetalen, immers, de betaling valt ingevolge artikel 20 Fw in de boedel waarmee de vordering tot terugbetaling in beginsel een concurrente boedelvordering oplevert. In sommige gevallen, zo heeft de Hoge Raad geoordeeld, is er echter sprake van een directe terugbetalingsverplichting voor de curator.

Ook een bewindvoerder kan gedurende de looptijd van een schuldsaneringsregeling te maken krijgen met een partij die verzoekt om een onverschuldigd betaald bedrag terug te betalen. Dat zal met name het geval zijn in schuldsaneringsregelingen van (ex-) ondernemers, maar ook onverschuldigde betaling aan een particulier is niet ondenkbaar. In paragraaf 4 wordt daarvan een voorbeeld gegeven. Maar wat is onverschuldigde betaling om te beginnen nu eigenlijk en welke rechtspraak bestaat daarover?

2. Onverschuldigde betaling

“Degene die een ander zonder rechtsgrond een goed heeft gegeven, is gerechtigd dit van de ontvanger als onverschuldigd betaald terug te vorderen”, zo is te lezen in artikel 6:203 lid 1 BW. *“Betreft de onverschuldigde betaling een geldsom, dan strekt de vordering tot teruggave van een gelijk bedrag”,* aldus lid 2. Hoewel

onverschuldigde betaling zich dus niet beperkt tot de betaling van een geldsom, zal het daar in de meeste gevallen wel om gaan. Bijvoorbeeld wanneer een betaling naar een verkeerd rekeningnummer wordt overgemaakt of wanneer een bedrag per abuis dubbel wordt betaald. In dergelijke gevallen kan de betaler aan de ontvanger verzoeken om terugbetaling op grond van onverschuldigde betaling.

Heeft de betaler vóór faillietverklaring van de ontvanger onverschuldigd betaald en heeft de ontvanger het bedrag nog niet gerestitueerd op het moment dat het faillissement wordt uitgesproken, dan zal de curator de vordering behandelen als een concurrente vordering *“nu de wet aan vorderingen wegens onverschuldigde betaling geen voorrecht verbindt en ten aanzien van zulke vorderingen ook geen andere gronden aangeeft waaruit voorrang zou voortvloeien”,* aldus de Hoge Raad in r.o. 3.4 van zijn arrest van 5 september 1997.¹

Wordt ná faillietverklaring onverschuldigd betaald aan de boedel, dan levert dat in beginsel een concurrente boedelvordering op. De curator zal daarbij rekening moeten houden met de rangorde tussen de boedelcrediteuren.² Weliswaar zijn de boedelcrediteuren hoger in rang dan de preferente en concurrente crediteuren, maar binnen de categorie boedelcrediteuren bestaat eveneens een rangorde waarbij degene die onverschuldigd betaalde laagst in rang is (concurrente boedelvordering).

Ten aanzien van laatstgenoemde situatie – onverschuldigde betaling ná faillietverklaring – heeft de Hoge Raad echter één uitzondering aanvaard, in welk geval de curator gerechtigd is om het onverschuldigd betaalde bedrag, voor zover de boedel daardoor is gebaat, direct aan

de betaler terug te betalen. Die uitzondering wordt hieronder nader besproken, waarbij wordt opgemerkt dat deze rechtspraak mijns inziens niet alleen van toepassing is bij onverschuldigde betaling na faillietverklaring, maar ook bij onverschuldigde betaling na de uitspraak tot toepassing van de schuldsaneringsregeling. Waar 'faillissement' staat, kan derhalve ook 'schuldsaneringsregeling' worden gelezen, en waar 'curator' staat 'bewindvoerder'.

3. Ontvanger/Hamm q.q.

In het eerder genoemde arrest van 5 september 1997 heeft de Hoge Raad bepaald dat de curator die wordt geconfronteerd met een vordering uit hoofde van onverschuldigde betaling ná faillietverklaring, waarbij tussen gefailleerde en degene die aan hem betaalde geen rechtsverhouding bestaat of heeft bestaan die aanleiding tot de betaling gaf, en waarbij de betaling slechts het gevolg was van een onmiskenbare vergissing, in overeenstemming met hetgeen in het maatschappelijk verkeer als betamelijk wordt beschouwd, handelt indien hij meewerkt aan het ongedaan maken van die vergissing. Met andere woorden, de curator moet het onverschuldigd betaalde bedrag zo spoedig mogelijk terugbetalen, met voorbijgaan aan de aanspraken van de overige (boedel)crediteuren. Met deze terugbetalingsverplichting heeft de Hoge Raad een nieuwe categorie in de rangorde van vorderingen gecreëerd, namelijk de 'superboedelvordering'.

Het arrest van de Hoge Raad heeft veel stof doen opwaaien en is aanleiding geweest voor tal van procedures ten aanzien van het antwoord op de vraag wanneer sprake is van een onmiskenbare vergissing en het antwoord op de vraag wanneer gezegd moet worden dat geen rechtsverhouding bestaat of heeft bestaan

die aanleiding tot de betaling gaf.

De Hoge Raad heeft in zijn arrest van 8 juni 2007³ getracht de terugbetalingsverplichting van de curator nader te preciseren. In die zaak vordert kredietverstrekker BLG met een beroep op het eerder genoemde Ontvanger/Hamm q.q.-arrest terugbetaling van door haar onverschuldigd aan de gefailleerde vennootschap betaalde bedragen. Volgens BLG is er sprake van een onmiskenbare vergissing en is er geen rechtsverhouding die tot de betalingen aanleiding gaf. De curator stelt zich echter op het standpunt dat sprake is van een concurrente boedelschuld, nu volgens hem wel degelijk sprake was van een rechtsverhouding die tot de betalingen aanleiding gaf en bovendien niet aanstonds voor hem duidelijk was dat bij vergissing was betaald. De rechtbank heeft de vordering van BLG toegewezen. In hoger beroep heeft het hof het vonnis van de rechtbank bekrachtigd.

Curator Van der Werff stelt beroep in cassatie in. In de eerste plaats tracht de curator de Hoge Raad terug te laten komen van eerder gevormde rechtspraak. Volgens de curator heeft de beslissing in Ontvanger/Hamm q.q. in de praktijk tot grote interpretatieproblemen en vele procedures geleid waardoor een vlotte en efficiënte afwikkeling van faillissementen wordt verhinderd. De Hoge Raad gaat echter niet 'om' en verwerpt de klacht van de curator in r.o. 3.3.3: *"De klacht faalt want de Hoge Raad ziet geen aanleiding van zijn rechtspraak terug te komen."*

Zoals gezegd heeft de Hoge Raad in deze zaak wel van de gelegenheid gebruik gemaakt om de criteria in Ontvanger/Hamm q.q. nader te preciseren. Dat gebeurt in de tweede helft van r.o. 3.3.3, waarin een nadere precisering

wordt gegeven van het vereiste dat ten tijde van de betaling geen rechtsverhouding bestaat of heeft bestaan die aanleiding tot de betaling kon geven. De terugbetalingsverplichting van de curator bestaat slechts “wanneer geen rechtsverhouding bestaat of heeft bestaan die de betaler, de gefailleerde of de curator aanleiding kon geven te veronderstellen dat er (mogelijk) wél een rechtsgrond aanwezig was voor de betaling in kwestie. Dan valt immers voor geen van de betrokkenen te miskennen dat de betaling bij vergissing is verricht, omdat duidelijk is dat zij bij gebreke van enige rechtsverhouding noch voor de gefailleerde noch voor de curator bestemd was, dan wel evident is dat de rechtsverhouding die tussen de betaler en de gefailleerde wél bestaat of heeft bestaan voor de betaling in kwestie geen rechtsgrond kon opleveren. Dit laatste zal zich in het bijzonder voordoen wanneer zonder meer duidelijk is dat de betaling slechts betrekking kan hebben op een reeds door een eerdere betaling tenietgegane schuld en er daarom geen twijfel over kan bestaan dat bij vergissing voor de tweede maal dezelfde vordering is voldaan, of wanneer het betaalde bedrag zodanig afwijkt van de schuld waarop de betaling betrekking heeft, dat daaruit zonder enige twijfel kan worden afgeleid dat de betaling van dit bedrag op een verschrijving of andere vergissing berust”, aldus de Hoge Raad.

Verder betoogt de curator dat van een onmiskenbare vergissing slechts sprake is indien het, kort gezegd, voor de curator vrijwel direct en zonder nader onderzoek kenbaar is dat de betaling op een misverstand moet berusten. De Hoge Raad is dat niet met de curator eens en gaat in r.o. 3.3.5 nader in op de vraag wat nu precies moet worden verstaan onder een ‘onmiskenbare vergissing’:

“Dat van een onmiskenbare vergissing sprake moet zijn betekent niet dat de vergissing steeds aanstonds en op het eerste gezicht aan de curator

duidelijk dient te zijn. Zij moet echter als zodanig wel door de curator handelend zoals in redelijkheid mag worden verlangd van een over voldoende inzicht en ervaring beschikkende curator die zijn taak met nauwgezetheid en inzet verricht en behoorlijk is geïnformeerd zonder enige twijfel op grond van door de betalende partij verstrekte gegevens dan wel, als daartoe (nog) aanleiding bestaat, na eigen onderzoek zijn te herkennen, ook al zal met een en ander enige tijd gemoeid kunnen zijn. Ook in een dergelijk geval zal de curator in redelijkheid geen andere keus hebben dan de vergissing dadelijk ongedaan te maken.”

De Hoge Raad ziet dus geen aanleiding om van zijn eerdere rechtspraak terug te komen. Hij verwierpt het beroep en de curator komt in dit geval van een koude kermis thuis. De curator was overigens wel gerechtigd om de kosten die hij heeft moeten maken om de stelling van BLG te onderzoeken in mindering te brengen op het bedrag dat aan BLG moest worden terugbetaald. In Ontvanger/Hamm q.q. was eerder al bepaald dat de curator recht heeft op een vergoeding van de redelijke kosten die als gevolg van de vergissing en de nakoming van de terugbetalingsverplichting zijn veroorzaakt. De kosten die de curator heeft moeten maken in verband met een aan betaler toe te rekenen vergissing behoren immers niet ten laste van de gezamenlijke schuldeisers van gefailleerde te komen.

4. De fiscus en onverschuldigde betaling

Veelschuldenaren ontvangen maandelijks de voorlopige teruggaaf inkomstenbelasting, welk bedrag onder ‘Inkomen – belastingteruggaven’ is opgenomen in de berekening van het Vtlb. Stel: Op basis van die berekening draagt een schuldenaar, per 1 februari 2011 toegelaten tot de schuldsaneringsregeling, maandelijks

een bedrag X af aan de boedelrekening. In 2012 wordt de aanslag inkomstenbelasting 2011 definitief vastgesteld en blijkt dat de schuldenaar helemaal geen recht had op de voorlopige teruggaaf. Over de periode 1 februari 2011 tot en met 31 december 2011 vordert de belastingdienst een bedrag Y terug. In de praktijk zal, onder bepaalde omstandigheden, het verzoek aan de rechter-commissaris gedaan kunnen worden om tot terugbetaling vanuit de boedel te mogen overgaan.

Ik vraag mij echter af of deze gangbare praktijk in het licht van de bestaande jurisprudentie eigenlijk wel juist is. Immers, de vordering van de belastingdienst wordt in dit voorbeeld behandeld als de eerder genoemde superboedelvordering, maar heeft de belastingdienst niet eigenlijk een 'gewone' concurrente boedelvordering?

Belastingteruggaven worden conform het Recofa-rapport vtlb, versie juli 2012, paragraaf 4, beschouwd als inkomen. Door ontvangst van de voorlopige teruggaaf inkomstenbelasting heeft de schuldenaar maandelijks meer kunnen afdragen dan hij zonder de voorlopige teruggaaf had gekund. De boedel is daarmee door de betalingen van de belastingdienst gebaat. De hoofdregel luidt dat een dergelijke vordering tot terugbetaling een concurrente boedelschuld oplevert. De vraag is dus of in dit geval sprake is van de door de Hoge Raad in *Ontvanger/Hamm* q.q. geformuleerde uitzondering. De concurrente boedelschuld wordt een superboedelvordering wanneer geen rechtsverhouding bestaat of heeft bestaan die de betaler, de gefailleerde of de curator aanleiding kon geven te veronderstellen dat er (mogelijk) wél een rechtsgrond aanwezig was voor de betaling in kwestie.

In de meeste gevallen zal het salaris van de bewindvoerder de enige boedelvordering in de betreffende schuldsaneringsregeling zijn. Soms zijn er nog andere boedelvorderingen, bijvoorbeeld wanneer een faillissement is opgeheven onder het gelijktijdig uitspreken van de schuldsaneringsregeling (art. 15b Fw). Gezien artikel 15d lid 1 sub b gelden de eventuele boedelschulden die gedurende het faillissement zijn ontstaan ook in de schuldsaneringsregeling als boedelschulden. Als er dus al sprake is van andere boedelvorderingen dan het bewindvoerderssalaris, zullen die in het algemeen vroegtijdig bekend zijn. Daarom is de huidige praktijk wellicht de meest pragmatische. Op de keper beschouwd is die handelswijze echter niet juist omdat er wél een rechtsgrond aanwezig was voor de betaling door de belastingdienst, namelijk de voorlopige aanslag. Van een onmiskenbare vergissing is derhalve geen sprake. Conclusie: de belastingdienst heeft een concurrente boedelvordering.

5. Slot

Alle schuldeisers van vóór datum schuldsaneringsregeling zitten in hetzelfde schuitje en dienen – een uitzondering als de separatist daargelaten – het verloop van de schuldsaneringsregeling af te wachten. Ook degene die vóór datum schuldsaneringsregeling onverschuldigd betaalde, ziet zijn vordering behandeld als een concurrente.

Wat onverschuldigde betaling aan de boedel na datum Wsnp betreft, luidt de hoofdregel dat het onverschuldigd betaalde in de boedel valt en dat de betaler een concurrente boedelschuld heeft. De Hoge Raad heeft één uitzondering aanvaard, inhoudende dat de terugbetalingsverplichting

voor de curator c.q. bewindvoerder niet geldt voor *iedere* na faillietverklaring of toepassing schuldsaneringsregeling aan de boedel zonder rechtsgrond verrichte betaling. Alleen in het geval waarin geen rechtsverhouding bestaat of heeft bestaan die de betaler, de gefailleerde of de curator/bewindvoerder aanleiding kon geven te veronderstellen dat er (mogelijk) wel een rechtsgrond aanwezig was voor de betaling in kwestie, en waarin de betaling slechts het gevolg is van een onmiskenbare vergissing, dient de curator/bewindvoerder mee te werken aan het ongedaan maken van die vergissing. De curator c.q. bewindvoerder is

dan wel gerechtigd om de betaler de redelijke kosten, die als gevolg van de vergissing en de nakoming van de terugbetalingsverplichting zijn veroorzaakt, in rekening te brengen.

**Eva Timmermans is bewindvoerder bij Poelmann van den Broek Advocaten te Nijmegen.*

- 1 HR, 5 september 1997, NJ 1998, 437 (Ontvanger/Hamm q.q.).
- 2 HR, 28 september 1990, NJ 1991, 305 (De Ranitz q.q./Ontvanger).
- 3 HR, 8 juni 2007, NJ 2007, 41 (Van der Werff q.q./BLG).

19 - De wettelijke schuldsaneringsregeling en nagekomen baten

*Mincke Melissen**

1. Inleiding

Regelmatig komt het voor dat nadat de wettelijke schuldsaneringsregeling (hierna: de Wsnp) is geëindigd alsnog blijkt van baten. In deze bijdrage zal worden besproken hoe om te gaan met deze (nagekomen) baten. Verder zal een aantal recentelijk over dit onderwerp verschenen uitspraken worden besproken.

2. Het wettelijk kader

De Wsnp eindigt als zij aan het einde van haar termijn is gekomen door het verbindend worden van de slotuitdelingslijst (art. 356 Fw).

Alleen indien sprake is van een vereenvoudigde procedure ex art. 354a Fw of indien de schuldsaneringsregeling tussentijds door de rechtbank wordt beëindigd ex art.

350 Fw eindigt de Wsnp anders dan door het verbindend worden van de slotuitdelingslijst. Bij een vereenvoudigde procedure eindigt de Wsnp door het in kracht van gewijsde gaan van de uitspraak van de rechtbank (art. 356 lid 2 Fw). Bij een tussentijdse beëindiging van de Wsnp op grond van art. 350 Fw eindigt de Wsnp als er geen baten zijn voor uitdeling door het in kracht van gewijsde gaan van het vonnis (art. 350 lid 4 Fw); als er wel baten zijn, volgt van rechtswege het faillissement van de schuldenaar.

In art. 356 lid 4 Fw wordt art. 194 Fw van overeenkomstige toepassing verklaard. In art. 194 Fw is bepaald dat indien na het verbindend worden van de slotuitdelingslijst gereserveerde uitdelingen aan de boedel terugvallen of blijkt van baten die bij de vereffening niet bekend waren, de uitdeling van deze baten, op bevel van de rechtbank, door de curator (in de schuldsaneringsregeling: door de bewindvoerder) plaatsvindt op basis van de eerdere uitdelingslijst(en). Het moet dus gaan om (i) bedragen die waren gereserveerd in verband met betwiste vorderingen en die

terugvallen aan de boedel omdat de betwiste vorderingen niet zijn komen vast te staan of (ii) om baten die ten tijde van de vereffening niet bekend waren. Omdat het in de Wsnp niet vaak voorkomt dat in verband met betwistingen gereserveerde bedragen vrijvallen, zal ik mij richten op de tweede categorie.

In het arrest van hof Arnhem van 21 juli 2011 (LJN BR3497) is beslist dat belastingteruggaven die binnenkomen na beëindiging van de Wsnp, maar betrekking hebben op de periode van de Wsnp, kwalificeren als nagekomen baten. Het hof overweegt, naar aanleiding van het verweer van de schuldenaar dat de bewindvoerder bekend had kunnen zijn met de teruggaven, dat de omvang van een belastingteruggave pas duidelijk is nadat aangifte is gedaan en de beschikking van de Belastingdienst is ontvangen.

Een ander voorbeeld volgt uit de zaak die heeft geleid tot het arrest van de Hoge Raad van 24 februari 2012 (LJN BV0890). Het ging in deze zaak om een nalatenschap die was opgekomen nadat de termijn van de schuldsanering ex art. 349a Fw (meestal: drie jaar) was geëindigd, maar voordat de slotuitdelingslijst verbindend was geworden. De Hoge Raad oordeelt dat de nalatenschap niet in de boedel valt omdat die is verkregen na afloop van de termijn van art. 349a Fw. De nalatenschap kan ook niet als nagekomen bate worden aangemerkt omdat het niet gaat om een bate die tijdens de looptijd al bestond, maar pas later bekend is geworden.

Op een door de rechtbank gegeven bevel ex art. 194 Fw is art. 85 Fw van toepassing. Dit betekent dat tegen een dergelijk bevel geen hoger beroep, maar wel beroep in cassatie openstaat. De (voor)vraag of sprake is van een

nagekomen bate is geen beslissing over het beheer of de vereffening in de zin van art. 85 Fw omdat die (voor)vraag zich juist voordoet nadat het beheer en de vereffening in het kader van de Faillissementswet zijn geëindigd. Tegen de beslissing op voormelde (voor)vraag staat op basis van het reguliere art. 358 Rv hoger beroep open. Voormalig saniet(en) moeten voorts door de rechtbank worden gehoord over de (voor)vraag of sprake is van een nagekomen bate, althans zij moeten daartoe behoorlijk worden opgeroepen. (Dit alles volgt uit HR 15 april 2011, NJ 2012, 212, met nt. F.M.J. Verstijlen).

Van belang is dus dat de bate wel bestond tijdens de looptijd van de Wsnp (ex art. 349a Fw), maar niet bekend was. Een bate die opkomt na de looptijd valt niet in de boedel. Art. 295 Fw bepaalt immers dat de boedel (i) de goederen van de schuldenaar ten tijde van de uitspraak tot de toepassing van de schuldsaneringsregeling omvat, alsmede (ii) de goederen die hij tijdens de Wsnp verkrijgt (boven het vtlb). Indien er na een reguliere beëindiging van de Wsnp sprake is van zo'n bate kan de rechtbank (op verzoek van de bewindvoerder) de uitdeling van deze baten bevelen. Utdeling vindt vervolgens plaats op basis van de eerdere uitdelingslijst. Indien de nagekomen bate minder dan € 2.000,- bedraagt, kan de bewindvoerder de nagekomen bate informeel uitdelen (zie ook WP, 2011/02, p.31). Een informele uitdeling vindt plaats aan de hand van een door de bewindvoerder opgemaakte informele uitdelingslijst.

3. Belastingteruggaven

Sinds 1 juli 2010 bevat de Leidraad Invordering 2008 een bepaling over belastingteruggaven die betrekking hebben op de periode van de schuldsaneringsregeling

nadat de Wsnp is geëindigd (art. 73.2.2). De regeling houdt in dat teruggaven (eventueel na verrekening) van minder dan € 500,- worden uitbetaald aan de belastingschuldige. Bij hogere bedragen wordt contact opgenomen met de gewezen bewindvoerder. Als de teruggave betrekking heeft op de periode voor of van de schuldsaneringsregeling kan de bewindvoerder de rechtbank ex art. 356 lid 4 Fw jo art. 194 Fw vragen de uitdeling van deze nagekomen baten te bevelen; voor bedragen tussen de € 500,- en € 2.000,- geldt ook hier dat deze door de bewindvoerder informeel kunnen worden uitgedeeld.

4. Nagekomen baten indien de Wsnp eindigt door tussentijdse beëindiging zonder faillissement (art. 350 lid 4 Fw) of door een vereenvoudigde procedure (art. 354a Fw)

Het zal niet vaak voorkomen dat er in deze gevallen sprake is van nagekomen baten; het gaat immers om beëindigingen, waarin juist geen baten voor uitdeling aan crediteuren zijn te verwachten. Toch kan zich ook hier een nagekomen bate voordoen, bijvoorbeeld in de vorm van een belastingteruggave. Art. 356 Fw is

hier niet van toepassing; er wordt in deze zaken immers geen (slot)uitdelingslijst opgemaakt. De wet voorziet niet hoe in deze gevallen moet worden omgegaan met een nagekomen bate. De nagekomen bate zal derhalve aan de schuldenaar moeten worden gegeven. Bij een tussentijdse beëindiging (zonder faillissement) heeft de schuldenaar geen schone lei verkregen en kunnen schuldeisers (opnieuw) verhaal nemen op het vermogen van de schuldenaar, waaronder de nagekomen bate. In geval van een vereenvoudigde procedure is echter een schone lei verleend en zijn de vorderingen die onder de werking van de Wsnp vallen niet langer afdwingbaar. Als een vereenvoudigde procedure wordt overwogen maar nog een kans op een nagekomen bate bestaat, kan ook worden geopteerd voor een verkorting van de looptijd ex art. 349a Fw. De Wsnp eindigt dan met het verbindend worden van de slotuitdelingslijst en nagekomen baten kunnen dan wel worden uitgedeeld.

** Mr. W.A.H. Melissen is rechter-commissaris, tevens voorzitter van het team Insolventiezaken bij de Rechtbank Amsterdam en voorzitter van Recofa.*

20 - De Wsnp en de dood (I)

*Matthieu Verhoeven, Ronald Brinkman,
Christiane Koppelman**

In dit tweedelig artikel wordt gekeken naar gevolgen voor de afwikkeling van de schuldsaneringsboedel, of wat daar buiten valt, in geval van het overlijden van de saniet (eerste deel), dan wel in het geval dat de saniet erfgenaam is (tweede deel).

1. Situatie vóór het overlijden van de saniet

1.1 Goederen

In alle schuldsaneringsregelingen dient te worden bepaald wat er tot de boedel behoort, welke goederen de boedel omvat, welke schulden er zijn en wat hun status is. Voor schuldsaneringsregelingen wordt in art. 295 lid 2 en lid 3 Fw bepaald welke goederen in de boedel vallen en welke goederen er buiten blijven. De goederen die tot de boedel

behoren, dienen in beginsel ten behoeve van de schuldeisers te gelde te worden gemaakt.

In artikel 295 lid 1 Fw is vastgelegd dat de boedel de goederen van de schuldenaar ten tijde van de uitspraak tot toepassing van de schuldsaneringsregeling omvat en de goederen die hij tijdens de toepassing van de regeling verkrijgt. In de leden 2 tot en met 6 van artikel 295 Fw wordt vervolgens bepaald welke goederen buiten de boedel blijven, zoals het vrij te laten bedrag, niet bovenmatige inboedel en onderdelen van een overeenkomst van levensverzekering.

Waaruit kunnen 'goederen van de schuldenaar ten tijde van de uitspraak tot toepassing van de schuldsaneringsregeling' bestaan? Voorbeelden hiervan zijn:

- het bedrag gespaard voor de schuldeisers in het minnelijk traject;
- bovenmatige inboedel;
- een auto, waarvan het gebruik niet noodzakelijk is voor woon-werkverkeer of op medische gronden;
- een koopwoning (met overwaarde);
- een levensverzekering die moet worden afgekocht.

Waraan kan worden gedacht bij 'goederen verworven tijdens de regeling'? Voorbeelden hiervan zijn:

- de maandelijkse spaarcapaciteit;
- schenkingen en erfenissen;
- belastingteruggaven.

Welke goederen vallen buiten de boedel? Hierbij moet worden gedacht aan onder andere:

- uit het vrij te laten bedrag gekochte artikelen;
- uit het vrij te laten bedrag gespaard vermogen;

- niet-bovenmatige inboedel;
- een levensverzekering die niet mag worden afgekocht, omdat saniet daardoor onredelijk benadeeld wordt (art. 22a Fw).

Voorbeeld van het laatstgenoemde geval is dat de levensverzekering de pensioen-voorziening van saniet is en saniet een leeftijd heeft bereikt, waarop hij nog slechts een gering aantal jaren heeft om een nieuwe pensioenvoorziening op te bouwen. Saniet zou door de afkoop onredelijk worden benadeeld. Voorwaarde bij niet afkoop is wel dat, indien de premiebetalingen moeten worden voortgezet, saniet deze uit zijn vrij te laten bedrag moet kunnen voldoen.

Indien het gaat om een levensverzekering moet uiteraard eerst de vraag worden beantwoord of (de uitkering van) de levensverzekering van de saniet in de (Wsnp-)boedel valt. Om antwoord op die vraag te geven, onderscheiden we twee situaties:

1. Als de begunstigde van de polis of de verzekeringnemer (de saniet dus) of blanco is (art. 7:967 lid 8 BW), behoort de polis en ook het recht op uitkering tot het vermogen van de saniet. In dat geval valt de uitkering onder het beslag van de Wsnp (het voorwaardelijke recht op uitkering is bij overlijden "uitgegroeid" tot een onvoorwaardelijk recht op uitkering).
2. Als een derde herroepelijk tot begunstigde van de polis is benoemd (zie voor voorbeelden art. 7:967 lid 2-7 BW), kan de saniet bij leven de begunstiging wijzigen (de polis hoort dus tot het vermogen van de saniet). Is de begunstiging onherroepelijk (wat in de praktijk zelden voorkomt), dan behoort het recht op uitkering niet tot het vermogen van de saniet en zal deze bij overlijden dus ook niet tot zijn nalatenschap

behoren. De begunstigde heeft in dat geval een zelfstandig recht op de uitkering. In die situatie valt de uitkering niet onder het beslag van de Wsnp.

Naast goederen die buiten de boedel blijven en goederen die tot de boedel behoren, bestaat er nog een tussencategorie van goederen, die in beginsel tot de boedel behoren omdat zij in artikel 295 Fw niet worden uitgezonderd, maar niet of niet direct in de vereffening worden betrokken. Daarbij moet bijvoorbeeld worden gedacht aan een auto waarvan is bepaald dat deze door saniet mag worden behouden, omdat deze noodzakelijk is voor woon-werkverkeer of omdat er medische gronden zijn die het behoud van de auto door saniet noodzakelijk maken. De rechter-commissaris kan bepalen dat de auto, zolang er sprake is van woon-werkverkeer dat niet met het openbaar vervoer kan plaatsvinden, aan saniet wordt gelaten en niet wordt vereffend. Dit houdt in dat in het geval saniet bij het eindigen van de schuldsaneringsregeling nog steeds de beschikking heeft over de auto, deze definitief aan saniet wordt gelaten en dus niet wordt vereffend. Indien echter tijdens de toepassing van de schuldsaneringsregeling de omstandigheden van saniet wijzigen, bijvoorbeeld omdat hij op een locatie gaat werken die hij op een fiets kan bereiken, zal de auto alsnog in de vereffening worden betrokken.

In dezelfde categorie valt een eigen huis waarvan wordt bepaald dat dit niet hoeft te worden verkocht: het behoort tot de boedel, maar wordt, al dan niet voorlopig, niet te gelde gemaakt.

Verderop in dit artikel komt aan de orde wat er met dit soort goederen na het overlijden van de saniet moet gebeuren.

1.2 Schulden

In art. 299 Fw wordt bepaald ten aanzien van welke schulden de schuldsaneringsregeling ‘werkt’, met andere woorden welke schulden worden ‘gesaneerd’ door het verstrekken van de schone lei.

De belangrijkste groep schuldeisers waarvoor de schuldsaneringsregeling werkt, is genoemd in art. 299 lid 1 sub a Fw: ‘vorderingen op de schuldenaar die ten tijde van de uitspraak tot toepassing van de schuldsaneringsregeling reeds bestaan’. In lid 1, sub b tot en met e, van art. 299 lid 1 Fw worden minder vaak voorkomende schulden genoemd, die eveneens onder de werking van de schuldsaneringsregeling vallen.

Voorbeelden van schulden die niet worden gesaneerd, zijn boedelschulden (die dus een aanspraak op de boedel opleveren), zoals het salaris van de bewindvoerder en schulden ontstaan tijdens de toepassing van de schuldsaneringsregeling, de zogenoemde ‘nieuwe schulden’ waarvoor de saniet kan worden aangesproken.

2. Situatie na het overlijden van de saniet

2.1 Inleiding

Na het overlijden van saniet zal de bewindvoerder, die zich immers onder andere bezighoudt met het beheer en de vereffening van de boedel (art. 316 lid 1 sub a Fw), de (vereffening van de) boedel op zo kort mogelijke termijn dienen af te wikkelen.¹ Immers door het overlijden van saniet kan het met de toepassing van de schuldsaneringsregeling beoogde doel, de schone lei, niet meer worden behaald en heeft het voortbestaan van de

schuldsaneringsregeling geen functie meer.² Hoewel artikel 4:182 lid 1 BW bepaalt dat de erfgenamen van rechtswege bezitter en houder zijn van de nalatenschap, blijft het beheer van de Wsnp-boedel bij de bewindvoerder wegens het algemene insolventiebeslag op die goederen. Voor de bewindvoerder en de erfgenamen is het uiteraard van (groot) belang te weten welke goederen tot de boedel behoren, wat de boedelschulden zijn en welke schulden onder de regeling vallen.

2.2 Goederen

Tot de boedel behoort ook na het overlijden van saniet het saldo op de boedelrekening. Het saldo op de boedelrekening zal vaak zijn opgebouwd uit het saldo dat is gespaard in het minnelijk traject en de spaarcapaciteit gedurende de looptijd van de schuldsaneringsregeling. Voorts staat op die boedelrekening bijvoorbeeld de opbrengst van de verkoop van boedelbestanddelen, zoals een auto, en de opbrengst van afgekochte levensverzekeringen.

Tot de boedel behoren ten tijde van het overlijden soms ook nog bestanddelen die nog te gelde moeten worden gemaakt, zoals een auto die nog niet is verkocht. Hetzelfde geldt voor een koopwoning, ten aanzien waarvan is bepaald dat die moet worden verkocht, bijvoorbeeld omdat er overwaarde is vastgesteld, maar die nog niet is verkocht. De schuldsanering van de overleden saniet kan dan ook niet eindigen voordat die boedelbestanddelen te gelde zijn gemaakt. In het geval van een te verkopen woning kan dit zeker in de huidige tijd betekenen dat de schuldsaneringsregeling nog geruime tijd van toepassing blijft, ook al kan het doel, een schone lei, niet meer worden bereikt.

Vraag is wat er moet gebeuren met bijvoorbeeld een auto die tijdens de toepassing van de schuldsaneringsregeling aan saniet is gelaten, omdat de auto noodzakelijk was voor woon-werkverkeer. Zoals hiervoor reeds besproken is dit een voorbeeld van een goed dat naar de letter van artikel 295 Fw tot de boedel is blijven behoren, maar (nog) niet is vereffend. Indien saniet overlijdt, zijn de omstandigheden die hebben geleid tot het besluit om de auto (tijdelijk) aan saniet te laten, zijnde onder andere de noodzaak van de auto voor woon-werkverkeer, definitief gewijzigd, zodat de auto alsnog, als boedelbestanddeel, te gelde zal moeten worden gemaakt.

Indien saniet overlijdt en tijdens de looptijd van de schuldsaneringsregeling een woning aan hem is gelaten, dus niet is vereffend, geldt in beginsel hetzelfde als ten aanzien van de auto. De rechter-commissaris zal besluiten een woning aan saniet te laten, indien er sprake is van (geringe) onderwaarde en de hypotheeklasten van saniet overeenkomen met een redelijke woonlast voor iemand in dezelfde inkomens- en gezinsomstandigheden. Nadat saniet is overleden zijn zoals gezegd de omstandigheden die hebben geleid tot het besluit om de woning, niet in de vereffening te betrekken, gewijzigd en kan het voorkomen dat de woning alsnog moeten worden verkocht. In het geval van een woning zal er doorgaans sprake zijn een hypotheekhouder, die een termijn moet worden gegeven om zijn recht als separatist uit te oefenen. Indien de hypotheekhouder hiertoe niet overgaat, zal de bewindvoerder de woning moeten verkopen.

Ten aanzien van deze goederen geldt dus dat zij, indien zulks nog niet is gebeurd, zo spoedig mogelijk te gelde moeten worden gemaakt, waarna de bewindvoerder zal

overgaan tot afwikkeling van de regeling.³

Vervolgens is de vraag wat er met de overige goederen dient te gebeuren. Voorbeelden van goederen, die ook na het overlijden van de saniet, buiten de boedel blijven (vallen), zijn:

- uit het vrij te laten bedrag gekochte artikelen;
- uit het vrij te laten bedrag gespaard vermogen;
- niet-bovenmatige inboedel. Ook al wordt de inboedel als niet bovenmatig beschouwd, betekent dat uiteraard niet dat zij geen waarde vertegenwoordigt.

De erfgenamen van de overleden saniet worden, indien zij de erfenis aanvaarden, beschikkingsbevoegd over deze goederen. De erfgenamen van een saniet zullen, al dan niet geadviseerd door een notaris of bewindvoerder, de nalatenschap meestal verwerpen of beneficiair aanvaarden, om te voorkomen dat zij op grond van artikel 4:182 lid 2 BW ook het niet voldane deel der schulden van saniet uit hun eigen vermogen dienen te betalen.

Aldus ontstaat er een patstelling: de Wsnp-bewindvoerder mag niet beschikken over deze goederen en de erfgenamen doen het (nog) niet.

Omdat de erfgenamen nog niet weten welk(e) (deel van de) Wsnp-schulden (of -activa) overblijven, ligt het voor de hand dat eerst de Wsnp-bewindvoerder zijn taak afmaakt en dat dan de erfgenamen (zo nodig) beginnen met vereffenen.

Niettemin zullen er vaak de nodige zaken moeten worden afgewikkeld, bijvoorbeeld het ontruimen van een gehuurde woning. In zo'n geval zal een verklaring van erfrecht (art. 4:188

BW), met verdeling van bevoegdheden tussen de Wsnp-bewindvoerder en de erfgenamen mogelijk gewenst zijn om de "lopende zaken" te kunnen regelen. Daarin kan namelijk worden bepaald dat dit beheer aan bepaalde perso(o)n(en) wordt opgedragen. In ieder geval is duidelijk dat de faillissementswet de Wsnp-bewindvoerder ten aanzien van het beheer van deze zaken geen bevoegdheden geeft. De erfgenamen kunnen maar beter niet zo maar aan de slag gaan: indien de roerende zaken, bijvoorbeeld wegens de ontruiming van de huurwoning, door de erfgenamen onder zich worden genomen, kan dat mogelijk worden gezien als een daad van aanvaarding van de nalatenschap (artikel 4:192 lid 1 BW), met als noodlottig gevolg dat de erfgenamen dan ook de schulden uit hun eigen vermogen dienen te betalen. Het lijkt ons een taak van de Wsnp-bewindvoerder om de erfgenamen (zo hij deze kent en kan bereiken) voor te lichten over de mogelijke gevolgen van een aanvaarding en hen zo nodig te verwijzen naar de notaris.

Zoals we hiervoor hebben gezien, kan het dus van belang zijn wie ten aanzien van welke goederen bevoegd is. De notaris zou een Verklaring van Erfrecht (VVE) kunnen afgeven met onder meer vermelding:

- wie de erfgenamen zijn en of zij (beneficiair) hebben aanvaard;
- dat het Wsnp-beslag nog rust op de activa die tot de Wsnp boedel behoren;
- dat daarom de Wsnp-bewindvoerder beheers- en beschikkingsbevoegd blijft ten aanzien van die goederen en de erfgenamen bevoegd worden ten aanzien van de overige goederen, al dan niet met inachtneming van de vereffeningsvoorschriften van afdeling 4.6.3 BW;
- dat schuldeisers zich tot de Wsnp-bewindvoerder kunnen wenden om te vernemen

op welke activa het Wsnp-beslag rust (of mogelijk zou een door de Wsnp-bewindvoerder opgestelde lijst met Wsnp-activa kunnen worden aangehecht aan de VVE);

- dat niet-Wsnp schuldeisers zich bij de erfgenamen (of de vereffenaar) kunnen melden om hun vorderingen in te dienen.

In voorkomende situatie kan het afgeven van zo'n VVE helderheid verschaffen. In de praktijk gebeurt er, denken wij, vaker helemaal niets. Wij kennen in onze praktijk maar enkele voorbeelden van schuldeisers die op zoek gingen naar erfgenamen. En zo dat al gebeurt, zullen de erfgenamen meestal beneficiair aanvaarden of verwerpen.

2.3 Schulden

In art. 358 lid 6 juncto lid 1 Fw wordt bepaald dat, indien de saniet tijdens de toepassing van de schuldsaneringsregeling overlijdt, geen schone lei wordt verleend voor de schulden waarvoor de schuldsaneringsregeling werkt. Dit zijn de schulden genoemd in art. 299 Fw. De schuldsaneringsregeling van een overleden saniet behoort te eindigen met een uitdelingslijst, ongeacht of er saldo valt te verdelen. Indien er geen saldo resteert voor de schuldeisers ten aanzien waarvan de schuldsaneringsregeling werkt, zal er een zogenaamde nihillijst worden gedeponereerd.

Onder andere op grond van de Recofa-richtlijnen zal er, als er een boedelsaldo na aftrek van boedelschulden (bijv. het salaris van de bewindvoerder) resteert van minder dan € 2.000, in de praktijk niet worden geverifieerd. Indien er toch enig saldo is, wordt informeel uitgekeerd.

Indien er meer dan € 2.000 resteert om onder de schuldeisers ten aanzien waarvan de schuldsaneringsregeling werkt, te verdelen, zal er een verificatievergadering plaatsvinden. Nadat de schulden zijn geverifieerd, zal de rechtbank de beëindiging van de schuldsaneringsregeling in een vonnis uitspreken. Vervolgens zal de bewindvoerder de door de rechter-commissaris goedgekeurde uitdelingslijst ter inzage leggen. Na het in kracht van gewijsde gaan van de uitdelingslijst, keert de bewindvoerder uit en is de schuldsaneringsregeling definitief geëindigd.

Aldus is duidelijk geworden hoe het met de boedelschulden en de schulden die onder de regeling vallen afloopt.

Het overlijden van saniet betekent niet dat er daarna geen schulden meer kunnen ontstaan. Sterker nog, deze ontstaan per definitie: de kosten van begrafenis of crematie, doorlopende huur en dergelijke. Hoe moet de bewindvoerder daar mee omgaan?

Deze kosten zijn te vergelijken met het ontstaan van 'nieuwe schulden' tijdens de schuldsaneringsregeling en zij moeten ook op dezelfde wijze worden benaderd. Dat wil zeggen: zij zijn niet te verhalen op het vermogen dat in de 'Wsnp-boedel' zit.

Voor de kosten van de begrafenis of crematie wordt in de praktijk vaak de volgende werkwijze gekozen. Bewindvoerders zullen tijdens het eerste contact met saniet verifiëren of saniet een uitvaartverzekering heeft afgesloten en, indien dit niet het geval is, erop aandringen dat saniet hiertoe overgaat, zodat er bij overlijden dekking is voor deze kosten en niet een derde, zoals de gemeente, de kosten van de uitvaart heeft te dragen. De kosten van

de uitvaart komen in ieder geval nooit ten laste van de Wsnp-boedel. Is er geen verzekering en zijn er geen nabestaanden die de kosten van de begrafenis of crematie willen of kunnen betalen, is de burgemeester van de gemeente waar de saniet is overleden verantwoordelijk.

Ook het opzeggen van de huur, het ontruimen van de gehuurde woning en allerlei andere praktische zaken die moeten worden geregeld, behoren niet tot de taak van de bewindvoerder, al kan wel van hem worden geveerd dat hij bijvoorbeeld de verhuurder in kennis stelt. Degene die het deel van de nalatenschap dat niet tot de Wsnp-boedel behoort beheert, dient te zorgen voor de afwikkeling van die lopende zaken. Daarbij dient deze beheerder duidelijk te maken dat hij (slechts) beheert, om te voorkomen dat zijn handelen op enig moment zou kunnen worden opgevat als daden van aanvaarding van de nalatenschap, met alle gevolgen van dien. In geval beneficiair is aanvaard, is buiten iedere twijfel dat er slechts wordt beheerd, met dien verstande dat de vereffenaars dan wel keurig de vereffeningregels moeten volgen. Doen zij dat niet, dan hangt hen alsnog een schuldenpositie boven het hoofd (art. 4:184 lid 2 BW).

De schulden die na het overlijden ontstaan, kunnen in het geval eventuele erfgenamen de nalatenschap hebben verworpen of beneficiair hebben aanvaard, naar analogie van het verhaal voor nieuwe schulden tijdens een regeling, worden verhaald op het vermogen dat buiten de Wsnp-boedel is gebleven (te denken valt aan de inboedel, begrafenisverzekering), zie ook art. 4:184 BW. Behoudens een voorlichtende taak, heeft de Wsnp-bewindvoerder, die zich met de afwikkeling van de Wsnp-boedel en niet met bijkomende zaken heeft te bemoeien, hier geen rol.

Overigens kunnen wij ons voorstellen dat – nadat de Wsnp-bewindvoerder zijn werkzaamheden heeft beëindigd en de regeling is geëindigd door het verbindend worden van de slotuitdelingslijst – de vereffening vaak min of meer meteen zal kunnen worden opgeheven wegens gebrek aan baten (art. 4:209 BW).

** Mr. Matthieu M. Verhoeven is werkzaam als coördinerend vice-president van de Rechtbank Almelo. Mr. Ronald. E. Brinkman is notaris te Hardenberg. Mr. Christiane Koppelman is werkzaam als secretaris op de Rechtbank Almelo.*

- 1 *Kamerstukken II 2006/07, 29 942, nr. 24 p. 3 en 4.*
- 2 *Zie ook: Christine Degenaar, 'Het overlijden van de schuldenaar in de schuldsaneringsregeling', WP, 2011/03, p.18 ev.*
- 3 *Christine Degenaar, 'Het overlijden van de schuldenaar in de schuldsaneringsregeling', WP, 2011/03, p.17.*

21 - Wsnp en beschermingsbewind: hoe gaat dat samen?

Marie-José Geradts*

1. Beschermingsbewind als vereiste voor schuldsanering?

Een schuldenaar kan tot de schuldsaneringsregeling slechts worden toegelaten als aannemelijk is dat hij de verplichtingen die daaruit voortvloeien naar behoren zal nakomen. Hij moet de bewindvoerder inlichtingen omtrent zijn financiële situatie verschaffen, zoveel mogelijk baten voor de boedel verwerven, voorkomen dat er nieuwe bovenmatige schulden ontstaan en het inkomen boven het vrij te laten bedrag afdragen aan de boedel.¹ Het is aan de schuldenaar aannemelijk te maken dat hij zich aan deze verplichtingen zal houden. De Wsnp gaat uit van de eigen verantwoordelijkheid van de schuldenaar.

Als de schuldenaar van goede wil is maar er toch niet in slaagt rond te komen van zijn krappe beurs tijdens de schuldsanering zonder nieuwe schulden te laten ontstaan en te zorgen voor een juiste afdracht aan de boedel, kan budgetbeheer worden opgestart. Zijn er geestelijke of lichamelijke beperkingen waardoor de schuldenaar niet aan die verplichtingen kan voldoen, dan kan beschermingsbewind worden aangevraagd. Soms is een van beide maatregelen al van kracht op het moment van het verzoek tot toelating tot de saneringsregeling. De Hoge Raad heeft in een recente uitspraak² onder meer geoordeeld dat de regeling van het bewind als bedoeld in art. 1:431 lid 1 BW niet meebrengt dat de beschermingsbewindvoerder de schuldenaar in rechte dient te vertegenwoordigen bij een verzoek tot toepassing van de schuldsaneringsregeling, en

evenmin dat die schuldenaar slechts samen met de beschermingsbewindvoerder bevoegd is een zodanig verzoek in te dienen. Wel dient de beschermingsbewindvoerder door de rechter te worden opgeroepen teneinde te worden gehoord op een dergelijk verzoek indien het standpunt van de beschermingsbewindvoerder niet voldoende bekend is. In een uitspraak van diezelfde dag³ heeft de Hoge Raad geoordeeld dat hetzelfde geldt bij de behandeling van een rechtsmiddel tegen een beslissing tot tussentijdse beëindiging van de schuldsaneringsregeling op de voet van art. 350 Fw.

Kan de insolventierechter als voorwaarde tot toelating stellen dat beschermingsbewind wordt opgestart? Ik denk het niet. Het is niet aan de insolventierechter te beoordelen of de schuldenaar in een zodanige toestand verkeert dat beschermingsbewind kan, laat staan moet, worden opgelegd. De rechter kan zijn zorgen over de nakoming van de verplichtingen uiten en zo nodig zijn beslissing aanhouden om de schuldenaar in de gelegenheid te stellen zijn zaken zo te regelen dat hij aannemelijk maakt dat de schuldsanering succesvol zal verlopen.

Ook lopende de regeling kan de rechter-commissaris budgetbeheer of zelfs beschermingsbewind nodig achten, omdat er nieuwe schulden ontstaan of niet naar behoren wordt afgedragen aan de boedel en erop aandringen dat de schuldenaar budgetbeheer of beschermingsbewind aanvraagt. Doet de schuldenaar dat niet dan is dat op zich geen reden tot beëindiging van de regeling zou ik zeggen, wel als de geconstateerde problemen blijven bestaan.

Als vanwege lichamelijke of geestelijke beperkingen de noodzaak van beschermingsbewind aanwezig lijkt (en alleen dan!)

verdient een aanvraag daartoe de voorkeur boven budgetbeheer; gaat de schuldenaar buiten de beschermingsbewindvoerder om verplichtingen aan dan kunnen die nog wel eens worden teruggedraaid, bovendien houdt de kantonrechter toezicht op het bewind.

Budgetbeheer zou een tijdelijke maatregel moeten zijn die bij voorkeur aan het eind van de regeling begeleid wordt afgebouwd. Het kan niet de bedoeling zijn budgetbeheer langer te laten voortbestaan dan noodzakelijk. Budgetbeheer naast beschermingsbewind is al snel too much.

2. Wie betaalt het beschermingsbewind?

De rechter-commissaris kan bij de berekening van het vrij te laten bedrag rekening houden met de aan budgetbeheer of beschermingsbewind verbonden kosten door een correctie toe te staan om de schuldenaar in staat te stellen die kosten te voldoen.⁴ De kosten worden dan dus feitelijk gedragen door de schuldeisers. Een correctie in verband met budgetbeheer is dan ook slechts gerechtvaardigd als de noodzaak daartoe is gebleken, er geen voorliggende voorziening is (zoals bijzondere bijstand) en de maatregel in overleg met de rechter-commissaris is aangevraagd. Voor de kosten van beschermingsbewind zal meestal worden gecorrigeerd nu de noodzaak daartoe reeds is beoordeeld door de kantonrechter die het bewind heeft opgelegd.

3. Wie doet wat?

De Wsnp-boedel omvat alle goederen van de schuldenaar ten tijde van de toelating en alle goederen die hij gedurende de regeling verwerft. Alleen het vrij te laten bedrag valt buiten de boedel.⁵ De regeling ziet op alle 'oude schulden':

schulden die reeds bestonden ten tijde van de toelating of - kort gezegd - voortvloeien uit overeenkomsten van daarvoor.⁶

Bewindvoerders in de schuldsanering zijn zonder uitzondering professionals, dienen te beschikken over een certificering van de Raad voor de Rechtsbijstand en moeten daartoe jaarlijks PE punten halen. Ze staan onder toezicht van de rechter-commissaris met wie zij regelmatig contact hebben. Daarnaast houden veel rechtbanken kantoor gesprekken met bewindvoerders waarbij de algemene werkwijze van het kantoor wordt besproken.

Ook het beschermingsbewind ziet (uitzonderingen daargelaten) op het gehele vermogen van de schuldenaar. Artikel 60a en 60b Fw regelt de samenloop van beide regelingen maar in de praktijk gaat de beschermingsbewindvoerder over de besteding van het vrij te laten bedrag en de lopende lasten. Hij moet de saniet behoeden voor het laten ontstaan van nieuwe schulden en zorgen voor een juiste afdracht aan de boedel. Loopt dat mis, dan voldoet saniet niet aan zijn verplichtingen. De rechter-commissaris kan saniet dan oproepen voor een verhoor en als geen verbetering optreedt de regeling voordragen bij de rechtbank voor tussentijdse beëindiging.⁷ Ook de beschermingsbewindvoerder moet voor die zittingen worden opgeroepen.

Maar zo ver zou het vaak niet moeten komen! De beide bewindvoerders moeten goed op de hoogte zijn van elkaars taken en bevoegdheden. Bij problemen moeten ze niet naar elkaar wijzen maar in het belang van de schuldenaar en zijn schuldeisers met elkaar in overleg tot oplossingen zien te komen. Heeft de beschermingsbewindvoerder vragen of opmerkingen over het door de Wsnp

bewindvoerder berekende vtlb dan moet hij de telefoon pakken en dat met de ander bespreken. Loopt het niet goed met de afdracht of blijken er nieuwe schulden te zijn ontstaan dan moet de Wsnp bewindvoerder de ander aan zijn jasje trekken.

Natuurlijk kunnen ook de rechter-commissaris en de kantonrechter worden ingeschakeld om uit een impasse te komen. Zij kunnen elkaar voorlichten over ontwikkelingen in 'hun' procedure en met elkaar overleg voeren over mogelijke oplossingen.

4. Conclusies en stellingen

1. Beschermingsbewind kan geen voorwaarde zijn voor toelating tot de Wsnp.
2. Als lichamelijke of geestelijke beperking daartoe aanleiding geeft geniet beschermingsbewind de voorkeur boven budget-beheer.
3. Waar nodig moeten de kantonrechter en de rechter-commissaris onderling overleg voeren over concrete bewindvoeringen om de zaak vlot te trekken.

** Marie-José Geradts is rechter-commissaris insolventie in de rechtbank Amsterdam. De tekst is een bewerking van de bijdrage voor het minisymposium ter gelegenheid van de pensionering van mr. P.A. Huidekoper als kantonrechter.*

- 1 Artikel 288 Fw.
- 2 Hoge Raad 25 mei 2012, LJN: BV4010.
- 3 Hoge Raad 25 mei 2012, LJN: BV4021.
- 4 Artikel 295 lid 3 Fw. Zie ook het rapport van de Recofa werkgroep vtlb berekening, par 4.19.2.
- 5 Artikel 295 Fw.
- 6 Artikel 299 Fw.
- 7 Artikel 350 Fw.

22 - Einde gevolgen toepassing schuldsaneringsregeling

HR 24 februari 2012, LJN BV0890

Arnoud Noordam

1. Inleiding en samenvatting

De termijn van de schuldsaneringsregeling bedraagt in beginsel drie jaar. Deze termijn kan verlengd worden tot vijf jaar. De termijn kan ook verkort worden. Gemakshalve spreek ik in dit artikel verder over een termijn van drie jaar. Tot het HR- arrest van 24 februari 2012, LJN BV0890 was onduidelijk wat het verstrijken van deze termijn betekent. Wat gebeurt er eigenlijk na drie jaar? De HR heeft bepaald dat met het eindigen van de termijn de *gevolgen* van de toepassing van de schuldsaneringsregeling eindigen. Het betreft de gevolgen geregeld in de Tweede Afdeling van Titel III, Faillissementswet ofwel de artikelen 295 tot en met 313 Fw. Deze uitspraak brengt met zich dat goederen en inkomsten die de schuldenaar na drie jaar verkrijgt *niet* meer in de Wsnp-boedel vallen. De schuldenaar kan zelf vrij over die goederen en inkomsten beschikken. In de zaak die aanleiding gaf tot de uitspraak van de HR ging het om een erfenis die de saniet verkreeg. De termijn van drie jaar was verstreken en er was een eindvonnis gewezen (art. 354), maar er was nog geen slotuitdelingslijst opgesteld laat staan verbindend geworden (art. 358 en 356 lid 2 Fw). De HR heeft bepaald dat de erfenis niet in de Wsnp-boedel viel omdat de drie jaar inmiddels voorbij waren. Het verstrijken van de drie jaar betekent overigens niet dat de toepassing van de schuldsaneringsregeling helemaal is afgelopen. De bewindvoerder dient de schuldsaneringsregeling nog af te wikkelen. De HR maakt in wezen een onderscheid tussen

een *materiële* boedelfase van drie jaar en een aansluitende, *formele* afwikkelingsfase waarin o.a. de slotuitdeling nog kan plaats vinden en de (eventuele) schone lei in werking treedt.

2. Einde van de gevolgen van de toepassing van de schuldsaneringsregeling

De erfeniskwestie ging eerst spelen na het eindvonnis (art. 354 Fw). Rechtbank 's-Hertogenbosch sprak in haar eindvonnis uit dat de schuldenaar niet tekort was geschoten in de nakoming van haar Wsnp-verplichtingen en bepaalde dat de uit de schuldsaneringsregeling voortvloeiende verplichtingen van de schuldenaar drie jaar na de toepassing waren geëindigd. In het eindvonnis overwoog de rechtbank voorts dat de toepassing van de schuldsaneringsregeling eerst zou eindigen met het verbindend worden van de slotuitdelingslijst. Enige tijd na dit eindvonnis overleed de moeder van de schuldenaar. De schuldenaar verzocht de r-c om te bepalen dat de erfenis *niet* in de Wsnp-boedel viel. De r-c antwoordde dat het standpunt van de schuldenaar/erfgenaam geen steun vindt in de wet en de wetsgeschiedenis. In beroep van deze beschikking van de r-c overwoog Rechtbank 's-Hertogenbosch (geparafraseerd) dat met het vervallen van de verplichtingen van de schuldenaar de staat van insolventie nog niet is geëindigd en dat de taak en verplichting van de bewindvoerder te beheren en te vereffenen nog niet zijn weggenomen. Baten die bekend worden vóór het verbindend worden van de slotuitdelingslijst vallen in de boedel, aldus oordeelde de rechtbank.

Op grond van een zeer uitvoerig onderbouwde vordering van de Procureur-Generaal, in het belang der wet, maakte HR 24 februari 2012, LJN BV0890 een onderscheid

tussen het einde van de toepassing van de gevolgen van de schuldsaneringsregeling en de daaropvolgende afwikkelingsfase. De HR onderscheidt de boedelperiode – gedurende welke verworven activa in de Wsnp-boedel vallen – en een daarop volgende (slot)fase waarin de slotuitdeling plaatsvindt al dan niet gevolgd door de inwerkingtreding van de schone lei. De HR ziet voldoende grond ‘om aan te nemen dat voor de toepassing van de tweede afdeling van titel III Fw – welke afdeling de gevolgen van de schuldsaneringsregeling regelt – de schuldsanering eindigt door het aflopen van de termijn die ingevolge art. 349a voor de betrokken schuldsanering geldt.’ Deze formulering van de HR impliceert m.i. dat de termijn van art. 349a Fw een *vervaltermijn* is. ‘De beëindiging van de schuldsaneringsregeling als bedoeld in 356 lid 2’ markeert ‘het einde van de afwikkeling van de schuldsanering’ aldus de HR. Dit tweede eindmoment inzake de afwikkeling van de boedel vereist het verbindend worden van de slotuitdelingslijst en treedt dus niet in door het enkele verstrijken van de tijd (geen vervaltermijn).

De HR verwerpt ook het oordeel van de rechtbank dat de erfenis een nagekomen bate zou zijn (zie art. 356 lid 4/194 Fw). Dat spreekt eigenlijk voor zich want de erfenis was na de materiële boedelperiode van drie jaar vrijgefallen en nagekomen baten zijn baten die tijdens de boedelperiode opkomen maar pas later bekend worden (en dus geen baten die na de boedelperiode, zoals de HR die nu heeft afgebakend, vrijvallen; zie ook de bijdrage van Mincke Melissen elders in dit tijdschrift).

De HR oordeelt niet expliciet over de duur van de uit de sanering voortvloeiende verplichtingen van de saniet maar in de overwegingen van de HR (r.o.3.4.1) lijkt

besloten te liggen dat de schuldenaar slechts gedurende de termijn van art. 349a (drie jaar) gehouden is aan die verplichtingen te voldoen. Zeker voor zover het de verplichtingen betreft die af te leiden zijn uit de Tweede Afdeling van Titel III Fw. De inlichtingenplicht blijft echter ook ná drie jaar nog van toepassing, zo lijkt het.¹ Het desbetreffende art. 327 Fw, verwijzend naar art. 105 Fw, maakt immers onderdeel uit van de Vierde Afdeling (volgens het HR-arrest blijft alleen de Tweede Afdeling na drie jaar buiten toepassing).

3. Verlenging termijn

De HR laat zich niet uit over de vraag tot welk moment de termijn nog verlengd kan worden. Uitgaand van de standaard termijn van drie jaar lijkt de HR-uitspraak met zich te brengen dat de looptijd na ommekomst van drie jaar niet meer –achteraf– verlengd kan worden. Een verlenging van de termijn blijft, naar aan te nemen valt, wél mogelijk indien deze verlenging vóór het aflopen van die termijn door de r-c of de rechtbank wordt vastgesteld. Mocht de rechter pas na afloop van de driejaarstermijn uitspraak doen over de vraag of de schuldenaar tekort is geschoten in de nakoming van zijn Wsnp-verplichtingen (art. 354) dan kan niet meer besloten worden tot een verlenging ter compensatie van een tekortkoming in de nakoming. Zo oordeelde terecht Rb. Utrecht 10 juli 2012, LJN BX1318 (gepubliceerd kort voor afronding van deze bijdrage; zie ook de Rechtspraakrubriek achterin dit tijdschrift). In die zaak stelde de bewindvoerder bij zijn eindeverslag voor om de saneringstermijn voor een tweede keer te verlengen teneinde de achterstand en de schuld door de saniet alsnog te laten aflossen. Onder verwijzing naar HR 24 februari 2012, LJN BV0890 overwoog de rechtbank dat de

saneringstermijn inmiddels was verstreken en dat verlenging thans niet (meer) mogelijk is. De rechtbank kende aan de saniet de schone lei toe. Indien een verlenging nodig zou kunnen zijn om toch nog een schone lei te realiseren dan zal een beslissing tot verlenging dus genomen moeten worden vóór het verstrijken van de termijn bedoeld in art. 349a Fw.

Voor de bewindvoerderspraktijk is van groot belang dat de gevolgen van de toepassing van de schuldsanering na drie jaar eindigen, zonder tussenkomst van de rechter. Dit vereist een scherpe(re) planning. De bewindvoerder kan het aflopen van de termijn niet meer 'sturen' door bijvoorbeeld te wachten met het opstellen van de slotuitdelingslijst of beïnvloeding van de planning van de eindzitting. De bewindvoerder kan het aflopen van de termijn alleen nog voorkomen door tijdig verlenging van de termijn te verzoeken aan de r-c (art. 349a lid 2) of de rechtbank (art. 349a lid 3).

4. Tussentijdse beëindiging

De HR leert ons dat met verstrijken van de drie jaar de gevolgen van de toepassing eindigen maar dat de toepassing van de schuldsaneringsregeling daarmee nog niet is geëindigd. Een vraag die opkomt, is of *na afloop van de drie jaar* nog geoordeeld kan worden –bijvoorbeeld in hoger beroep– over een voordracht van de r-c of een verzoek van de bewindvoerder, de schuldenaar of een schuldeiser tot een tussentijdse beëindiging wanneer het verzoek tot tussentijdse beëindiging gedaan is vóór het verstrijken van de drie jaar. Ruim een jaar geleden werd deze vraag aan de HR voorgelegd: HR 28 januari 2011, LJN B05760 betrof een tussentijdse beëindiging van de schuldsaneringsregeling op verzoek van de bewindvoerder wegens het niet

nakomen van verplichtingen door de saniet (art. 350 lid 3 onder c Fw). De schuldenaar stelde beroep in tegen de tussentijdse beëindiging. In appel vernietigde Hof 's- Hertogenbosch de beslissing tot tussentijdse beëindiging. Niet op basis van een oordeel over de nakoming door de schuldenaar van zijn verplichtingen maar overwegend dat op de datum van het arrest de driejaarstermijn van de schuldsaneringsregeling inmiddels was verstreken. Volgens het hof was de schuldsaneringsregeling reeds geëindigd en het hof zag geen aanleiding meer voor een tussentijdse beëindiging. Het hof verwees de zaak terug naar de rechtbank voor een *eindvonnis* als bedoeld in art. 354. De bewindvoerder stelde met succes cassatieberoep in met de klacht dat het hof zich ten onrechte aan een inhoudelijke beoordeling van het oordeel van de rechtbank over het verzoek tot tussentijdse beëindiging heeft onttrokken. De HR stelde de bewindvoerder in het gelijk en verwees de zaak terug naar Hof 's-Hertogenbosch ter verdere behandeling van het verzoek tot tussentijdse beëindiging.² De HR overwoog dat de schuldsaneringsregeling van de echtelieden op het moment dat het hof in hoger beroep moest oordelen over het verzoek van de bewindvoerder tot tussentijdse beëindiging, nog niet tot een einde was gekomen. De mogelijkheid van tussentijdse beëindiging bleef bestaan en het hof had daarover een oordeel dienen te geven, aldus de HR in januari 2011. De vraag is nu: Verandert het arrest van februari 2012 hier nog iets aan?

HR 24 februari 2012, LJN BV0890 oordeelde dat de *gevolgen* van de toepassing van de saneringsregeling, zoals die zijn geregeld in art. 295-313 Fw eindigen met het verstrijken van de saneringstermijn, in beginsel dus drie jaar nadat de regeling van toepassing is verklaard. Zou dit betekenen dat een beoordeling door de

(appel)rechter van een verzoek tot tussentijdse beëindiging na het verstrijken van de (driejaars) termijn zinledig is geworden en de Hoge Raad impliciet ook terug is gekomen op HR 28 januari 2011, LJN B05760? HR 24 februari 2012 en de Procureur- Generaal laten zich niet uit over de vraag of na het einde van de gevolgen van de toepassing van de sanering nog een (herbeoordeling in appel van een) tussentijdse beëindiging van de sanering mogelijk is. HR 24 februari 2012 kwalificeert de termijn van art. 349a als een vervaltermijn. Daaruit lijkt te volgen dat noch een (her-)beoordeling van een verzoek tot een tussentijdse beëindiging (art. 350), noch een eindbeoordeling (art. 354) het verval van de gevolgen van de sanering nog ongedaan kan maken, althans indien de beoordeling plaats vindt ná het verstrijken van de vervaltermijn van art. 349 Fw. Het verval van de gevolgen van de toepassing van de sanering betekent echter niet dat de toepassing van de saneringsregeling (geheel) is geëindigd. De Derde tot en met de Tiende Afdeling van Titel III (art. 314- 362 Fw) blijven van toepassing. Deze afdelingen handelen onder meer over het bestuur over en de vereffening van de boedel, de verificatie van schuldvorderingen en de uitdeling aan schuldeisers, de aanbieding van een akkoord, de tussentijdse beëindiging, de reguliere beëindiging en de schone lei-beslissing. Een herbeoordeling in hoger beroep van een tussentijdse beëindiging lijkt dus nog steeds mogelijk, ook na drie jaar. Echter, als inmiddels drie saneringsjaren zijn verstreken, lijkt het niet langer mogelijk dat in appel de tussentijdse beëindiging ongedaan gemaakt wordt met verlenging van de termijn van de schuldsaneringsregeling, bijvoorbeeld om de schuldenaar in de gelegenheid te stellen eerdere tekortkomingen in de verlenging ongedaan te maken. De gevolgen van de sanering, waaronder begrepen de verplichting van de schuldenaar

om inkomsten boven het vrij te laten bedrag en verworven actief aan de boedel af te staan, zijn immers onherroepelijk uitgewerkt (na drie jaar). De rechter kan de termijn bedoeld in art. 349a Fw alleen nog vóór het verval die termijn verlengen. Stel de tussentijdse beëindiging vindt plaats na tweeëneenhalf jaar. Indien in appel of cassatie de tussentijdse beëindiging wordt bekrachtigd, doen zich geen bijzondere complicaties voor. Indien de hogere rechter de tussentijdse beëindiging na drie jaar vernietigt dan kan die hogere rechter aansluitend ook een eindbeslissing nemen over toekenning van de schone lei omdat de gevolgen van de sanering inmiddels zijn geëindigd en daarmee de (meeste) verplichtingen van de schuldenaar zijn komen te vervallen. De hogere rechter zou voor die eindbeslissing ook kunnen terugverwijzen naar de lagere rechter.

5. Enig commentaar

In een toelichting, eind 1992, op het wetsvoorstel dat tot de Wsnp van 1998 leidde, schreef de Staatssecretaris van Justitie dat, ondanks het verstrijken van de saneringstermijn, de toepassing van de schuldsaneringsregeling van kracht blijft bijvoorbeeld indien de eindzitting niet tijdig plaatsvindt, hoger beroep tegen het eindvonnis wordt ingesteld of verzet wordt gedaan tegen de slotuitdelingslijst (*Kamerstukken II 1992/93*, 22 969, nr. 3 p. 65/66). In de praktijk spreken rechtbanken in hun eindvonnissen nog wel eens uit dat de verplichtingen van de schuldenaar op het moment van het eindvonnis zijn geëindigd (zo ook in deze zaak, zie par. 2 hierboven). Er zijn mij geen eindvonnissen bekend die ook het sluiten van de boedel afkondigen – in die zin dat goederen na het verstrijken van de saneringstermijn niet meer in de boedel zouden vallen. De P-G merkt in de toelichting

op zijn vordering m.i. terecht op dat het van tweeën een is: Alle op de schuldenaar rustende verplichtingen lopen door of niet. De P-G wil ook geen onderscheid maken tussen afdracht van inkomsten en het in de boedel vallen van vermogen. Verschil is m.i. wel dat de goederen van de schuldenaar tijdens de toepassing van de regeling van rechtswege in de boedel vallen (art. 295 lid 1 Fw), maar ik onderschrijf dat een onderscheid tussen de duur van de plicht tot afdracht van inkomsten boven het vtlb en de periode dat de boedel aanwast niet voor de hand ligt. Een ander belangrijk motief van de P-G is dat hij bezwaar maakt tegen de door hem gesignaleerde praktijk dat het opstellen van de slotuitdelingslijst wel eens door de bewindvoerder vooruitgeschoven wordt om de boedel bewust langer open te houden.

Hoewel de uitspraak van de HR bepaald niet evident volgt uit de tekst van de wet of het wettelijk systeem, is de uitspraak met het oog op de rechtszekerheid en ter vermindering van onrechtvaardige gevolgen van het al dan niet doelbewust lang ophouden van de boedel door de bewindvoerder toe te juichen. Wel zou ik menen dat het in wezen een taak van de wetgever was (is) het wettelijk stelsel te stroomlijnen. Wsnp-bewindvoerders, schuldenaren en schuldeisers zal dat wellicht om het even zijn, zolang er maar duidelijkheid bestaat over het einde (van de gevolgen) van de sanering.

6. Slotopmerkingen

De schuldsaneringsregeling kent nu drie eindmomenten:

1° De termijn van art. 349a Fw verloopt (na drie jaar). Met het verstrijken van die termijn is de boedel(periode) (af)gesloten.

Ook de meeste verplichtingen van de schuldenaar zijn ten einde gekomen. Allicht is de schuldenaar nog gehouden, desgevraagd, zijn medewerking te verlenen aan een doelmatige afwikkeling van de schuldsaneringsregeling, bijv. bij de verificatievergadering als die nog plaats moeten vinden. Aan te nemen valt dat in ieder geval de inlichtingenplicht blijft doorlopen, tot het 3e eindmoment.

2° Het eindvonnis van de rechtbank met een oordeel over het nakomen door de schuldenaar van zijn verplichtingen tijdens de Wsnp. In het eindvonnis wordt nog wel eens bepaald dat de verplichtingen van de schuldenaar zijn geëindigd. Dat zal nu niet meer nodig zijn omdat de belangrijkste verplichtingen vanzelf eindigen (zie 1e). Het cruciale rechtsgevolg (de schone lei) van dit tweede eindmoment treedt eerst in werking op het 3e eindmoment.

3° Het verbindend worden van de slotuitdelingslijst. De schuldenaar verkrijgt de schone lei mits de rechtbank in het eindvonnis (2e) heeft geoordeeld dat de schuldenaar niet is tekort geschoten in de nakoming van zijn verplichtingen (althans niet toerekenbaar is tekortgeschoten, althans dat de tekortkoming gezien haar bijzondere aard of geringe betekenis buiten beschouwing blijft).

Indien er geen actief is, volstaan sommige rechtbanken met een eindvonnis waarbij de schone lei wordt verleend zonder dat een slotuitdelingslijst wordt gedeponereerd. Dit blijft m.i., ook na HR 24 februari 2012, LJN BV0890, een riskante handelwijze. Volgens het wettelijk stelsel krijgt de schuldenaar dan nooit een schone lei omdat de wettekst daartoe

vereist dat de slotuitdelingslijst verbindend is geworden (als die lijst er niet is wordt dat moeilijk). Ook de memorie van toelichting schreef bij lege boedels een nihillijst voor (Kamerstukken II 1992/93, 22 969, nr. 3 p. 66). Wellicht een mooi onderwerp voor een volgende vordering van de Procureur-Generaal bij de Hoge Raad, in het belang der wet.

- 1 *Vgl. de overwegingen van Hof 's-Hertogenbosch 3 april 2012, LJN BW0964 over de reikwijdte van de inlichtingenplicht van de saniet met uitdrukkelijke verwijzing naar HR 24 februari 2012.*
- 2 *Zie over dit arrest van 28 januari 2011: Berend Engberts, 'Het einde van de schuldsanering. Tussentijds of zonder schone lei?' WP 2011/2, p. 27.*

Advertentie

OPstap bv is een gerenommeerde personeelsdienst (sinds 1997) en is regelmatig betrokken geweest met oplossingen van arbeidsrechtelijke aard bij faillissementen en/of doorstarten van de onderneming.

OPstap bv en BouwPalet Personeelsdiensten:

- Aangesloten bij de ABU en in het bezit van certificaat NEN4401-normering Arbeid
- Beschikking over veel CAO kennis (diverse branches); ook bij faillissement/ schuldsanering en/of doorstart
- Ervaren uitzender & detacheerder
- Tevens aangesloten bij Cordares en Afbouw- en Onderhoud (A&O)
- Beschikt over een G-rekening (in het kader van de WKA)
- Gecertificeerd volgens veiligheidscertificaat VCU
- Landelijk werkzaam met 9 regio kantoren
- Beschikt over referentieadressen in uw branche
- Degelijk, betrouwbaar, snel & flexibel

Voor informatie kunt u contact opnemen met:

Henk van Oene mobiel 06 - 2274 3231
of telefoon 053 - 48 505 48
Kerkstraat 1 B 7532 AP Enschede

Onlineveilingmeester.nl

DE VEILINGSITE VAN NEDERLAND

**Uw optimale partner
voor verkoop van roerende goederen bij
WSNP, faillissementen of bedrijfsbeëindigingen.**

De voordelen van Onlineveilingmeester.nl:

- Duizenden geïnteresseerde bezoekers per dag
- Logistieke service (transport, opslag)
- Ook voor kleine aantallen en kleine faillissementen
- Snelle service, korte reactietijden
- Leuke manier van kopen en verkopen (spanning)
- Ook voor taxaties

Wilt u weten hoe u
Onlineveilingmeester.nl
succesvol kunt inzetten?
Ik vertel het u graag!

Onlineveilingmeester.nl
De Hallen 1
9723 TW GRONINGEN

E-mail: info@onlineveilingmeester.nl
Tel: 050- 8009120
Fax: 050- 8009121

23 - Actuele rechtspraak kort

Publicaties in de periode van 11 april 2012 tot en met 10 juli 2012

1. Hof 's-Hertogenbosch 11 april 2012, Jurisprudentie databank RvR - publicatienummer 200.101.664 (art. 288 lid 1 sub a)

Rb. 's-Hertogenbosch heeft op 30 januari 2012 beslist dat verzoekers niet worden toegelaten tot de schuldsaneringsregeling omdat zij niet te goeder trouw zouden zijn geweest ten aanzien van het onbetaald laten van de schulden in de vijf jaar voorafgaand aan de dag waarop het verzoekschrift is ingediend. Gezamenlijke schuldenlast is € 21.309 waarvan € 20.500 aan Interbank en een schuld van € 809 aan Comfort Card. Verzoekers gaan in hoger beroep. Het hof gaat de criteria uit artikel 288 lid 1 Fw na, waaronder het criterium dat de schuldenaar niet zal kunnen voortgaan met het betalen van zijn schulden. Het hof constateert dat op basis van een globale berekening van het totale inkomen en de totale uitgaven, verzoekers circa € 755 per maand kunnen overhouden om af te lossen op hun schulden. Hiermee zou binnen één à twee maanden de schuld aan Comfort Card kunnen worden afgelost, zodat nog slechts één schuldeiser overblijft. Het hof oordeelt dat verzoekers onvoldoende aannemelijk hebben gemaakt dat zij niet zullen kunnen voortgaan met het betalen van hun schulden. Het Wsnp-verzoek dient te worden afgewezen.

2. Hof 's-Hertogenbosch 19 april 2012, LJN BW3476 (art. 349a Fw)

De rechtbank heeft tot verlenging ex art. 349a lid 1 Fw besloten omdat schuldenaar gedurende vrijwel de gehele schuldsaneringsregeling tekort is geschoten in de nakoming van de inspanningsverplichting omdat zij niet voldoende naar betaalde arbeid heeft gesolliciteerd. De echtgenoot heeft wel de schone lei gekregen. Schuldenaar gaat tegen de verlenging in hoger beroep en doet het voorstel dat de gerealiseerde voorstand van € 1.000 alsmede de vakantiegelduitkeringen over 2012 en 2013 van de echtgenoot, aan de schuldeisers ten goede komt. Daarnaast stelt appellante dat betaalde kinderopvang voor de vijf kinderen voor haar en haar echtgenoot in financieel opzicht een volstrekt onhaalbare zaak is en dat daarom, indien verlenging van de termijn bedoeld is om extra geld voor de schuldeisers te genereren, de verlenging van de termijn van de schuldsaneringsregeling haar doel mist. De r-c heeft het verzoek om ontheven te worden van de sollicitatieverplichting (o.g.v. medische redenen) afgewezen. Het hof oordeelt dat de sollicitatieverplichting geldt als één van de kernverplichtingen in het kader van de schuldsaneringsregeling die zich niet leent voor een afweging of de kosten opwegen tegen de baten die zouden voortvloeien uit betaalde arbeid. Het hof oordeelt dat appellante, gelet op de aard van de schuldsaneringsregeling, zelf een persoonlijke verantwoordelijkheid en de verplichting heeft om zich in te spannen om haar uit de schuldsaneringsregeling voortvloeiende verplichtingen naar behoren na te komen en zich naar behoren dient in te spannen om zoveel mogelijk baten voor de boedel te verwerven. Oordeel van de rechtbank om de termijn te verlengen is dus juist geweest.

3. Hof's-Hertogenbosch 1 mei 2012, LJN BW5145 (art. 3 en 15c lid 2 Fw)

Deschuldenaar is op 6 september 2011 failliet verklaard door de Rb. Breda. De schuldenaar vraagt Rb. 's-Hertogenbosch (!) opheffing van het faillissement en toepassing van de schuldsaneringsregeling. Rb. 's-Hertogenbosch wees het omzettingsverzoek af. Naar het oordeel van de rechtbank waren er geen redenen die de schuldenaar hadden verhinderd om binnen de termijn van art. 3 lid 1 Fw een verzoek tot toepassing van schuldsaneringsregeling in te dienen [dat wil zeggen binnen 14 dagen na de verzending van de griffiersbrief die volgt op een verzoek van een schuldeiser tot faillietverklaring, *red.*]. Volgens het hof heeft de rechtbank het verzoek aangemerkt als een verzoek ex art. 3 Fw, maar het hof stelt vast dat het in deze om een verzoek ex art. 15c lid 2 Fw handelt en dat de schuldenaar hoger beroep kan instellen. Het hof toetst vervolgens aan het bepaalde in artikel 15b Fw zoals uitgelegd door de HR (zie onder meer HR 22 april 2011, LJN BP4683 en HR 10 juni 2005, LJN AS9036). Het hof oordeelt dat niet is gebleken van zodanige niet aan appelland toe te rekenen feiten en omstandigheden die rechtvaardigen dat appelland, na de faillietverklaring op 6 september 2011, buiten de termijn als bedoeld in art. 3 lid 1 Fw het verzoekschrift tot toepassing van de schuldsaneringsregeling bij de rechtbank heeft ingediend. Het hof overweegt dat de stellingen van appelland onvoldoende met bescheiden zijn onderbouwd. Zo ontbreekt bijvoorbeeld een verklaring van een psycholoog of psychiater waaruit valt af te leiden dat de psychische gesteldheid van appelland ten tijde van de faillietverklaring zodanig was, dat hij er zich niet van bewust was dat hij tijdig - binnen veertien dagen na ontvangst van de brief van de griffier - een verzoek tot toepassing van de schuldsaneringsregeling bij de rechtbank moest indienen. Naar het oordeel van het hof is, zeker in het licht van de noodzaak strikt de hand te houden aan de grenzen die in artikel 15b Fw worden gesteld, enkel een contactuitdraai van de huisarts onvoldoende om daarmee de stelling voldoende aannemelijk te maken dat appelland dermate ernstig psychisch ziek was dat op grond daarvan hem niet zou zijn toe te rekenen dat hij uiterlijk op de zitting van 6 september 2011 de kans niet heeft benut om een verzoek tot toepassing van de schuldsaneringsregeling te doen. Aan het bewijsaanbod van appelland gaat het hof voorbij op de grond dat hetgeen na het uitspreken van het faillissement op 6 september 2011 zou zijn voorgevallen, in het kader van de termijn van artikel 15b Fw juridisch irrelevant is (vgl. Hoge Raad 10 juni 2005, LJN AS9036, r.o. 3.2.2.).

4. Rb. Amsterdam 15 mei 2012, LJN BW7136 (287a Fw)

Verzoekster is een 62 jarige alleenstaande en als zelfstandig ondernemer werkzaam in de thuiszorg. Verzoekster heeft een akkoord aan haar zes schuldeisers aangeboden: concurrente crediteuren krijgen 9,25% van het bedrag van hun vordering betaald, de preferente schuldeiser 18,50%. IDM - wiens vordering ter hoogte van ruim € 78.500 bijna 80% van de schuldenlast uitmaakt - wijst het aanbod af. Verzoekster vraagt de rechtbank IDM te bevelen in te stemmen met het aanbod. De aflossingscapaciteit van verzoekster bedraagt € 144,45 per maand. Het aanbod betekent een totale betaling van € 9.800 aan de schuldeisers en wordt mede gefinancierd door de afkoop van een kapitaalverzekering (opbrengst bijna € 4.800). De vordering van IDM vloeit voort uit kredietverlening aan verzoekster en haar voormalige partner. IDM heeft in de schuldsanering van de partner ingestemd met een akkoord op grond waarvan IDM 10,19% krijgt. IDM weigert het aanbod van verzoekster (9,25%) met als opgaaf van reden dat verzoekster niet te goeder trouw

heeft gehandeld met betrekking tot de totstandkoming van de kredietovereenkomst. Nadat een ander krediet, bij ABN (AMRO), was ingelost, is dat krediet opnieuw opgenomen, zodat sprake is van bewuste overkreditering aldus IDM. De rechtbank stelt vast dat de partner van verzoekster het krediet bij ABN opnieuw heeft opgenomen en dat dit krediet niet ten goede van verzoekster is gekomen. Dat verzoekster niet te goeder trouw heeft gehandeld, is niet gebleken. IDM betoogt terecht dat haar vordering een aanzienlijk deel van de totale schuldenlast vertegenwoordigt (77,52%), maar daar staat tegenover dat verzoekster aan zes schuldeisers de schuldregeling heeft aangeboden. Alleen IDM heeft het aanbod geweigerd. Bovendien krijgen de schuldeisers in het geval van een akkoord de bedragen gelijk uitgekeerd en lopen zij geen risico's meer als het bijvoorbeeld gaat om inkomensterugval van verzoekster. IDM kon in redelijkheid niet tot weigering van instemming met de schuldregeling komen, aldus de rechtbank. De rechtbank wijst het 287a-verzoek toe.

5. Hoge Raad 25 mei 2012, LJN BV4010 en LJN BV4021(art. 284 en 350 Fw)

De P-G heeft cassatie in het belang der wet ingesteld in twee zaken waarna de Hoge Raad op 25 mei 2012 in beide zaken uitspraak deed. In de eerste zaak (BV4010) heeft de P-G cassatie in het belang der wet ingesteld omdat het Hof 's-Hertogenbosch het recht heeft geschonden door het Wsnp-verzoek ontvankelijk te oordelen terwijl de verzoeker onder bewind is gesteld en de aangestelde beschermingsbewindvoerder niet mede als verzoeker is opgetreden. In de tweede zaak (BV4021) heeft de P-G cassatie in belang der wet ingesteld omdat sanieten in hoger beroep zijn gegaan tegen tussentijdse beëindiging van de schuldsanering zonder in rechte vertegenwoordigd te zijn door de beschermingsbewindvoerder. De HR heeft echter in de eerste zaak geoordeeld *'dat de indiening van een verzoek om toepassing van de schuldsaneringsregeling niet kan worden beschouwd als een daad van beheer over de onder bewind staande goederen waartoe de beschermingsbewindvoerder ingevolge art. 1:438 lid 1 BW bij uitsluiting bevoegd is. Het is ook geen daad van beschikking over de onder bewind staande goederen, die de schuldenaar ingevolge art. 1:438 lid 2 slechts met zijn medewerking (of machtiging van de kantonrechter) zou kunnen verrichten. Het indienen van een zodanig verzoek behoort dan ook niet tot de in art. 1:441 BW bedoelde taak van de beschermingsbewindvoerder, zodat die de schuldenaar niet in rechte vertegenwoordigt bij de indiening van het verzoek. Evenmin kan worden aangenomen dat de schuldenaar over wiens goederen bewind is ingesteld slechts samen met de beschermingsbewindvoerder bevoegd is toepassing van de schuldsaneringsregeling te verzoeken. Een en ander neemt niet weg dat het bewind en de houding van de beschermingsbewindvoerder met betrekking tot het verzoek relevante omstandigheden vormen die de rechter bij zijn beslissing op het verzoek in aanmerking dient te nemen. Indien het standpunt van de beschermingsbewindvoerder niet voldoende bekend is, dient hij door de rechter te worden opgeroepen teneinde te worden gehoord op het verzoek om de toepassing van de schuldsaneringsregeling uit te spreken'*. In de tweede zaak verwijst de HR naar het overwogene in de eerste zaak en concludeert dan dat sanieten, zonder in rechte vertegenwoordigd te worden door de beschermingsbewindvoerder, een rechtsmiddel kunnen instellen tegen de tussentijdse beëindiging.

6. Hof's-Hertogenbosch 30 mei 2012, LJN BW7013 (350 Fw)

Op 25 januari 2011 spreekt Rb. Breda de toepassing van de schuldsaneringsregeling uit. Op 14

maart 2012 beëindigt de rechtbank de toepassing, op voordracht van de R-C, op grond van art. 350 lid 3 onder c en d. De beëindiging houdt verband met nieuwe schulden als gevolg van ten onrechte ontvangen toeslagen (huur en kinderopvang) en schending van de inlichtingenplicht. In hoger beroep voert de schuldenaar aan dat zij inmiddels de bankafschriften, alle inkomensgegevens en arbeidscontracten en beschikkingen zorgtoeslag en een huurspecificatie aan de bewindvoerder heeft toegezonden. Het hof overweegt als volgt: *‘Ondanks herhaalde verzoeken van de bewindvoerder heeft [appellante] bij herhaling verzuimd inzage te verschaffen in haar inkomens- en lastenpositie en die van haar samenwonende partner door het niet, althans niet volledig overleggen van bijvoorbeeld rekeningafschriften en inkomenspecificaties. Het nalaten door [appellante] van het verstrekken van de door de bewindvoerder verzochte stukken heeft er onder meer toe geleid dat de bewindvoerder niet in staat is geweest het vrij te laten bedrag te becijferen, waardoor de bewindvoerder de boedelbijdrage noodgedwongen heeft moeten vaststellen op het maximale bedrag met als gevolg dat de bewindvoerder ook in hoger beroep niet in staat is exact aan te geven wat inmiddels de hoogte van de ontstane boedelachterstand is. [...] Voor zover het gebrek aan informatie betrekking heeft – gehad – op de partner van [appellante], is het hof overigens van oordeel, dat de saniet, in dit geval [appellante], hiervan het risico en derhalve de (negatieve) gevolgen dient te dragen. Een andersluidende opvatting zou betekenen dat dit risico indirect wordt afgewenteld op de schuldeisers en direct op de bewindvoerder, die immers, ofschoon belast met zowel het toezicht op de naleving door de schuldenaar van diens verplichtingen die uit de schuldsaneringsregeling voortvloeien als het beheer en de vereffening van de boedel, deze taken niet naar behoren kan uitvoeren waarmee de werking van de schuldsaneringsregeling wordt gefrustreerd.’* Het hof bekrachtigt de tussentijdse beëindiging.

7. Hof Leeuwarden 31 mei 2012, Jurisprudentie databank RvR - publicatienummer 200.105.783 (art. 288 lid 2 sub b Fw)

Rb. Leeuwarden wees het Wsnp-verzoek af omdat schuldenaar niet te goeder trouw is geweest. Bovendien heeft schuldenaar volgens de rechtbank de schuldenproblematiek onbeheersbaar gemaakt omdat schuldenaar naliel bepaalde adviezen op te volgen, geen deugdelijke administratie voerde, een weigerachtige houding had om de benodigde stukken aan de administrateur te verstrekken en onverantwoorde risico's nam. Dit heeft volgens de rechtbank ertoe geleid dat er een omvangrijke schuld is ontstaan en is het door de handelwijze van schuldenaar niet mogelijk geweest om een minnelijk traject op te starten. Het Wsnp-verzoek voldoet daarom niet aan art. 288 lid 2 aanhef en onder b Fw. Ook kan volgens de rechtbank geen beroep gedaan worden op de hardheidsclausule op grond van art. 288 lid 3. In hoger beroep oordeelde het hof dat schuldenaar wel degelijk een minnelijk traject heeft gestart. Het hof stelde vast dat de schuldhulpverlener gedurende geruime tijd alle inkomsten en uitgaven van schuldenaar had geïnventariseerd en naar aanleiding van deze eerste inventarisatie is door de schuldhulpverlener geconstateerd dat het niet zinvol is om een minnelijk akkoord aan te bieden. Het hof oordeelde dat het verzoekschrift dus wel met voldoende reden omkleed was omdat daaruit bleek dat er geen reële mogelijkheden zijn om tot een buitengerechtelijke schuldregeling te komen. Daarnaast oordeelde het hof dat de hardheidsclausule ex art. 288 lid 3 Fw wel toegepast dient te worden. Schuldenaar wordt dus toch toegelaten tot de schuldsanering.

8. Rb. 's-Hertogenbosch 11 juni 2012, LJN BW8807 (artikel 15b Fw)

Schuldeiser heeft op 25 november 2011 faillissementsverzoek ingediend tegen schuldenaar. Schuldenaar heeft op grond van artikel 3(a) Fw op 20 december 2011 een Wsnp-verzoek ingediend. Daarop is de beslissing ten aanzien van het faillissementsverzoek voor onbepaalde tijd aangehouden. Omdat bleek dat schuldenaar niet alle gegevens als bedoeld in art. 285 lid 1 Fw verstrekt had, kreeg schuldenaar per 21 december 2011 een maand de tijd om alsnog de ontbrekende stukken aan de rechtbank te verstrekken. Omdat verzoeker niet de ontbrekende stukken heeft aangevuld, heeft de rechtbank op grond van art. 287 lid 2 Fw schuldenaar niet ontvankelijk verklaard waarna de rechtbank schuldenaar op 13 maart 2012 alsnog failliet verklaarde. Op 19 maart 2012 heeft schuldenaar een verzoekschrift ex art. 15b Fw ingediend strekkende tot opheffing van het faillissement onder het gelijktijdig uitspreken van de toepassing van de Wsnp. De rechtbank constateert dat de artikelen 3 en 3a Fw zien op de situatie dat er nog enkel een verzoek tot faillietverklaring jegens de natuurlijke persoon is ingediend, terwijl artikel 15b Fw ziet op de situatie dat ten aanzien van de natuurlijke persoon reeds het faillissement is uitgesproken. Omdat schuldenaar onherroepelijk failliet is verklaard moet het verzoek worden bezien in het kader van artikel 15b Fw. De rechtbank verwijst naar de HR uitspraak van 29 januari 2010 (LJN BK4947) waarin de HR onder meer overweegt dat indien het faillissement eenmaal is uitgesproken, de schuldenaar – ook indien hij hoger beroep heeft ingesteld tegen het vonnis tot faillietverklaring – nog slechts binnen de in art. 15b Fw vermelde grenzen om toepassing van de schuldsaneringsregeling kan verzoeken. Nu verzoeker in tegenstelling tot de tekst van artikel 15b lid 1 Fw reeds voorafgaand aan de faillietverklaring, te weten op 20 december 2011, een verzoekschrift tot toepassing van de schuldsaneringsregeling heeft ingediend is artikel 15b Fw niet (meer) van toepassing op het huidige verzoek tot opheffing van het faillissement onder het gelijktijdig uitspreken van de toepassing van de schuldsaneringsregeling. De rechtbank verklaarde de schuldenaar niet-ontvankelijk.

9. Rb. Utrecht 10 juli 2012, LJN BX1318 (art. 349a Fw)

De toepassing van de schuldsaneringsregeling startte op 8 mei 2008 en is op 31 mei 2011 verlengd tot vier jaar. In het eindverslag (art. 351a) stelde de bewindvoerder dat er een boedelachterstand is ontstaan en een nieuwe schuld aan de belastingdienst. De bewindvoerder stelde voor de saneringstermijn opnieuw te verlengen teneinde de achterstand en de schuld door de saniet alsnog te laten aflossen. Onder verwijzing naar HR 24 februari 2012, LJN BV0890 overwoog de rechtbank dat de saneringstermijn is verstreken op 8 mei 2012 en dat verlenging thans niet (meer, *red.*) mogelijk is. De rechtbank oordeelde dat de belastingschuld niet zodanig verwijtbaar is dat dit reden zou moeten zijn de schone lei te onthouden. De rechtbank overwoog voorts dat op de saniet na 8 mei 2012 geen afdrachtplicht meer rustte en dat de (via de werkgever van saniet) ontvangen maandafdrachten na 8 mei 2012 aangewend kunnen worden voor het inlopen van de boedelschuld. Schone lei toegekend.

Zie over HR 24 februari 2012, LJN BV0890 de bijdrage van Arnoud Noordam, 'Einde gevolgen toepassing saneringsregeling' elders in dit tijdschrift.

Nagekomen uitspraak:

10. Rb. Rotterdam 5 april 2012, LJN BW2956 (358a Fw)

Bewindvoerder heeft de rechtbank verzocht de schone lei ex art. 358a lid 1 Fw van schuldenares te ontnemen omdat zij tijdens de beëindigingzitting heeft verzwegen dat zij een betalingsregeling ten aanzien van een nieuwe schuld die tijdens de schuldsanering was ontstaan, niet is nagekomen. De nieuwe schuld bedraagt ruim € 9.000. Schuldenares erkent de verzwijging. Art. 358a lid 1 Fw bepaalt dat indien na de beëindiging van de toepassing van de schuldsaneringsregeling blijkt dat zich voordien feiten of omstandigheden hebben voorgedaan die grond zouden hebben opgeleverd voor de beëindiging van de toepassing van de schuldsaneringsregeling op de voet van art. 350 lid 3 onder e Fw, de rechter op verzoek van iedere belanghebbende kan bepalen dat art. 358 lid 1 Fw geen toepassing vindt. Vaststaat dat de bewindvoerder tijdens de schuldsanering van de nieuwe schuld(en) en de overeengekomen betalingsregeling(en) op de hoogte was. De bewindvoerder was echter in de veronderstelling dat deze betalingsregelingen nagekomen werden. De rechtbank bepaalt dat schuldenares weliswaar toerekenbaar is tekortgeschoten en zou indien dit bekend was bij de behandeling van de beëindiging van de schuldsaneringsregeling de schone lei mogelijk niet verleend zijn, maar deze tekortkoming valt onder art. 350 lid 3 onder c Fw (niet nakomen van uit de schuldsaneringsregeling voortvloeiende verplichtingen) en niet onder het gestelde criterium onder e (benadelen van schuldeisers). Dit criterium vindt zijn toepassing bij verzwegen activa zoals tot de boedel behorende inkomsten of andere goederen, die op deze wijze onttrokken zijn uit de boedel. In het onderhavige geval is geen sprake van benadeling van schuldeisers. De rechtbank wijst het verzoek tot ontneming van de schone lei af.

Brancheorganisatie Bewindvoerders WSNP

De BBW bemoeit zich namens 140 WSNP bewindvoerders proactief met de totstandkoming van wet- en regelgeving. Onder proactief wordt verstaan: in gesprek gaan met alle partijen die in meer of mindere mate betrokken zijn met de uitvoering van de WSNP. Dit zijn de branchevereniging voor beschermingsbewindvoerders (BPBI), branchevereniging voor schuldhulpverlening (NVVK), ReCoFa, de raad voor rechtsbijstand en schuldeisers, zoals de belastingdienst en het CJIB.

In eerste instantie om meer bekendheid te geven aan onze werkzaamheden en daarnaast ook om te komen tot een betere afstemming van werkzaamheden en samenwerking waar mogelijk. De aanpak bestaat er uit dat wij zelf contact opnemen met die partijen waar wij graag mee in gesprek willen gaan.

Wij geven graag gevraagd en ongevraagd advies. Inmiddels worden wij steeds vaker betrokken bij zaken, zoals: nieuwe regelgeving, kwaliteitseisen en de nieuwe verklaring.

Concreet heeft dit tot nu toe al geleid tot: vaste vergoeding voor zaken waarin hoger beroep plaats vindt door Recofa, rechtstreekse toegang tot rechtbanken op vertoon van de bewindvoerderspas en de Raad heeft de gedragscode voor bewindvoerders aangepast aan de hand van onze opmerkingen.

Daarnaast bieden wij veel voordeel voor onze leden:

- **3 studiedagen**
 - o 12 PE punten
 - o In samenwerking met OSR
- **Maandelijks een digitale nieuwsbrief met daarin:**
 - o Ontwikkelingen in de markt
 - o Activiteiten van het bestuur
- **Invloed uitoefenen op beleidszaken waaronder de beloning van uw werkzaamheden**
- **Netwerken met collega bewindvoerders**

Word lid, kijk op www.bbwsnp.nl voor meer informatie!

WSNP Periodiek en de Stichting Kennisoverdracht WSNP zoeken een

freelance medewerker / redactiesecretaris

Functieomschrijving:

De functie van freelance medewerker/redactiesecretaris houdt het volgende in:

1. Maken agenda voor, bijwonen van en maken verslag van de stichtings- en redactie-vergaderingen (4 keer per jaar in Arnhem);
2. Onderhouden contact met auteurs;
3. Bijhouden e-mail voor de redactie van WSNP Periodiek (wekelijks);
4. Onderhouden van de website www.wsnp-periodiek.nl (4 keer per jaar);
5. Bijhouden van het rechtspraakregister en het trefwoordenregister (on-line) (4 keer per jaar);
6. Aanleveren van bestanden en meta-data aan rechtsorde.nl (4 keer per jaar);
7. Mailing voor abonnees en derden verzorgen (e-mail);
8. Onderhouden van contacten met adverteerders;
9. Onderhouden contact met bewindvoerdersvereniging BBW.

Vereisten:

- A. Ervaring met schuldsanering en in het bijzonder het wettelijk traject;
- B. Goede beheersing van de Nederlandse taal;
- C. Beheersing van Word en Excel;
- D. Van de medewerker wordt verwacht zelfstandig te kunnen werken vanaf een eigen werkplek met eigen computer- en telecomapparatuur en internetverbinding.

Naar verwachting zal met de werkzaamheden gemiddeld 1 ½ dag per maand gemoeid zijn. De Stichting houdt geen kantoor. Startdatum 1 januari 2013.

De vergoeding voor de werkzaamheden zal in onderling overleg bepaald worden.

Als u belangstelling voor deze functie hebt, kunt u uw reactie en curriculum vitae uiterlijk 14 september aanstaande mailen aan redactie@wsnp-periodiek.nl.

Stichting Kennisoverdracht WSNP te Amsterdam

Augustus 2012

2012

2 & 9 oktober

Beschermingsbewind 2-daagse

4 oktober

Beroepsaansprakelijkheid bewindvoerder Wsnp & Afkoop verzekeringen

1 november

Sociale Zekerheden en Berekenen VTLB

15 november

Praktische afwikkeling van een nalatenschap gecombineerd met theorie over schenken en de fiscale kant van de zaak (successiewet)

29 november

Verificatie van schulden met middagprogramma van deurwaarder

6 december

Verkoop van eigen woning tijdens de Wsnp

13 december

Arbeidsovereenkomsten

DE **PERFECTE** KEUZE IN
JURIDISCHE OPLEIDINGEN!

www.bcn-zwolle.nl

Verschijning:	4x per jaar
Uitgave van:	Stichting Kennisoverdracht Wsnp gevestigd te Amsterdam Handelsregisternr. 34390126
Redactie:	Mr. B.J. Engberts, rechter Mr. dr. A.J. Noordam, advocaat Mr. M. van Bommel, advocaat Mw. P.A.M.T. van den Berg, bewindvoerder/curator Dhr. G. Benedictus, bewindvoerder
Adviseurs:	Prof. mr. B. Wessels Dhr. A. van Eijssen
Redactiesecretariaat:	Wsnp Periodiek Postbus 5018 5800 GA Venray E-mail: redactie@wsnp-periodiek.nl
Abonnementen:	E-mail: abonnee@wsnp-periodiek.nl

Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed, aanvaarden de auteurs, redactieleden en uitgever geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten en onvolkomenheden. Alle rechten voorbehouden. © Stichting Kennisoverdracht Wsnp.

Abonnementsprijs €48,- per jaar, inclusief BTW.

Abonnementen worden aangegaan voor de periode van minimaal één jaar. Het abonnement kan alleen schriftelijk (of per e-mail) bij het redactiesecretariaat worden opgezegd tegen het einde van het kalenderjaar met inachtneming van een opzeggingstermijn van minimaal twee maanden (dus uiterlijk 31 oktober).

Abonneegegevens worden door de uitgever niet aan derden verstrekt.

Druk: Koninklijke drukkerij c.c. callenbach te Nijkerk

© Auteursrechten voorbehouden.